

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ТЕМА БРОЈА: Расходи Фонда ПИО повећани за око 4,5 милијарди динара, додатна средства ће се обезбедити из текућег прилива

РЕБАЛАНС ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Суша преполовила приносе

Незапамљена суша овог лета у Србији проузроковала је велике подбачаје у роду кукуруза, соје и других јарих усева, а према раније изнетим проценама стручњака, укупна штета у биљној производњи могла би да износи више од две милијарде долара.

На основу прикупљених података из 45 градова и општина Војводине, евидентирано је да су штету од суше претрпели усеви на површини већој од 1,4 милиона хектара. У Министарству пољопривреде су проценили да ће овогодишњи род кукуруза и соје бити безмало преполовљен у односу на лањски, а род сунцокрета и шећерне репе биће за 20 до 40 процената мањи од прошлoгодишњег.

Влада Републике Србије усвојила је мере за превазилажење последица актуелне суше, које се односе на ослобађање пољопривредника одређених финансијских обавеза или њихово пролонгирање, и на интервенције на тржишту како би се обезбедила стабилност у снабдевању и ценама, као и финансијска помоћ пољопривредницима.

Ове мере омогућавају додатни грејс период од годину дана за субвенционисане краткорочне и дугорочне аграрне кредите, током којег пољопривредници неће враћати главницу, а наставиће уговорено плаћање камате.

Влада је одлучила да Републичка дирекција за робне резерве интервентно купи до 200.000 тона меркантилног ку-

куруза на домаћем тржишту, у циљу попуњавања стратешких резерви, а привремено ће бити укинута царине и прелевмани (облик додатне царинске заштите) на увоз свих врста житарица до наредне жетве.

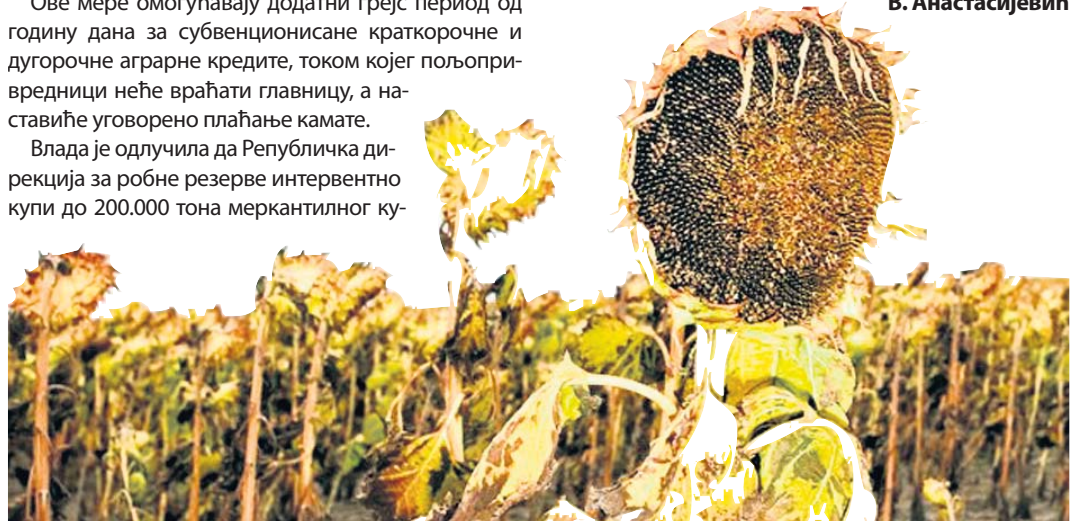
Влада и надлежна министарства ће пратити извоз свих врста житарица, а у случају извоза који би значајно угрозио снабдевање домаћег тржишта, биће предузете одговарајуће мере.

Подстицаји за тов јунади биће повећани са постојећих 5.000 динара по грлу на 10.000 динара, а за тов свиња са постојећих 500 динара по грлу на 1.000 динара до краја године.

Постојећи износ премије за млеко од пет динара по литру повећан је на седам динара за трећи и четврти квартал ове године, а до краја године биће проширен број корисника подстицаја за генетско унапређење сточарства ублажавањем критеријума за стицање права на те подстицаје.

Регистрована пољопривредна газдинства се такође ослобађају плаћања накнаде за одводњавање и наводњавање за 2011. и 2012. годину.

В. Анастасијевић

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Ребаланс Финансијског плана

Расходи Фонда ПИО ребалансом повећани за око 4,5 милијарди динара, новац се обезбеђује текућим приливом

Корекцијом, односно ребалансом Финансијског плана Фонда ПИО расходи су до краја године повећани за око 4,5 милијарди динара. Члановима Управног одбора Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО, објаснила је због чега треба извршити ребаланс:

– Расходна страна Финансијског плана за ову годину повећа-

ва се за 4,5 милијарди динара из два разлога: први је наплата доспелих судских решења за војне пензионере јер је Фонд ПИО, преузимањем војних пензионера почетком године, преузео и око 20.000 предмета у судском спору. Тако да сада када суд донесе правоснажну пресуду војним пензионерима који су добили спор по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, новац мора да буде исплаћен, и процењује се да ће за то бити потребно издвојити око 3,5 милијарди динара до краја године. Још милијарду динара биће потребно за повезивање стажа запосленима у кру-

шевачком „Трајалу“ и „Елану“ из Пријепоља на основу закључака Владе Србије – образложила је директорка Калиновић.

Најважније је да додатна средства потребна за расходе неће бити обезбеђена из дотација, односно из буџета Републике, већ из текућег прилива новца:

– По основу наплате доприноса већ сада је прилив за 2,7 милијарде динара већи од оног што је предвиђено Финансијским планом за ову годину, тако да очекујемо да ће се до краја године ове тенденције наставити. С друге стране, мање је нових пензионера него ранијих годи-

на. Наиме, ми смо планом предвидели да ће број нових корисника бити за 1,5 одсто већи, као што је био случај претходних година. Он је, међутим, мањи, а изворни приходи већи тако да нећемо морати да додатно оптеретимо државну касу. Смањење броја нових пензионера значи да се ефекти реформе већ виде, она даје прве резултате – објаснила је Драгана Калиновић.

У припреми ребаланса Финансијског плана Фонда за ову годину пошло се од претпоставке да ће се усклађивање пензија и накнада од 1. октобра 2012. године извршити у складу с кретањем потрошачких цена у претходних шест месеци, односно у складу са Законом о ПИО.

Ребалансом буџета ПИО фонда редовна исплата пензија неће бити доведена у питање, рекао је Иван Мимић, финансијски директор Фонда.

– Пензије ће се исплаћивати редовно, као и до сада. Ребаланс који је сада предложио Фонд ПИО треба да се усагласи с планом Министарства финансија, а да ли ће бити још неких додатних корекција овако предложеног ребаланса Фонда, остаје да се види – рекао је на седници УО РФ ПИО Иван Мимић.

Весна Анастасијевић

У септембру прва рата помоћи

Потпредседник Владе Србије, Јован Кркобабић, изјавио је да ће пензије до краја године бити редовно исплаћиване и најавио да ће у септембру бити исплаћена прва рата помоћи од 4.000 динара пензионерима чија је пензија мања од 15.000 динара.

Кркобабић, који је и министар рада и социјалне политике, изјавио је новинарима да у Србији 508.765 пензионера има право на ту новчану накнаду и најавио да ће после прве септембарске рате друга, у истом износу, бити исплаћена у децембру. „За то ће из буџета бити обезбеђено око четири милијарде динара“, рекао је Кркобабић.

Од укупно 508.765 пензионера који ће добити помоћ, према јунским подацима, 307.624 су пензионери из редова запослених, 94 су професионална војна лица, 12.603 из самосталних делатности и 188.444 пољопривредника.

За прву рату помоћи у септембру биће потребно 2,035 милијарди динара, од чега је 1,2 милијарде динара намењено запосленима, 376.000 динара професионалним војним лицима, за самосталне делатности 50,4 милиона динара и пољопривредницима 753,7 милиона динара.

Јован Кркобабић је рекао да ће пензије, као и до сада, до краја године бити усклађиване са кретањем зарада у јавном сектору и кретањем инфлације, што је према његовом мишљењу најбољи модел.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ПО МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРИМА

Сразмерне пензије

Сразмерна пензија се одређује само у случајевима када осигураници остварују право на пензију, а осим Србије су радили и у некој другој држави са којом наша земља има склопљен споразум о социјалном осигурању.

Једном броју осигураника који су радили у Србији, али и у иностранству, одређује се такозвана сразмерна пензија. Република Србија има потписане споразуме са 26 земаља са којима су регулисана питања признавања пензијског стажа, исплате пензија и друга питања из области социјалног осигурања. Због наших осигураника који у свом радном веку имају и стаж навршен у иностранству, о сразмерним пензијама разговарали смо са Мирославом Мирићем, помоћником директора Филијале Фонда ПИО за град Београд.

– Пре свега, када говоримо о сразмерној пензији, треба напоменути да се она одређује само у случајевима када осигураници остварују право на пензију, а да су осим Србије радили и у некој другој држави, и да наша земља са том другом државом има склопљен споразум о социјалном осигурању. У првој фази поступка ми утврђујемо да ли осигураник има право на пензију само на основу стажа који је навршио у Србији. Ако је тај стаж довољан за остваривање права на пензију, онда до сразмерне пензије неће ни доћи, онда ће та пензија бити такозвана самостална пензија јер се одређује само на основу стажа навршеног у Србији, а стаж који је навршен у иностранству не узима се у обзир. Ако стаж у Србији није довољан за остваривање права, онда морамо да узмемо у обзир и стаж навршен у једној или у више других држава. То је и главни разлог зашто се одређује сразмерна пензија, јер кад би сви стаживи прешли на терет једне државе, онда би то било неправично. Овако се

Мирослав Мирић

практично добија, и у томе је суштина, да свака држава плаћа пензију сразмерно стажу који је у њој осигураник навршио – објашњава помоћник директора београдске филијале.

У пракси постоје два основна начина за одређивање висине сразмерне пензије, један је познат под називом про рата темпорис, што у преводу значи да се пензија одређује пропорционално времену, односно периоду осигурања навршеном у тој држави. Друга варијанта одређивања пензије се код нас не примењује и она се назива директан обрачун.

– Да укратко објасним разлику. У случају директног обрачуна, пензија се израчунава у свакој земљи уговорници само на основу периода осигурања остварених у тој земљи, дакле

на основу стажа који је навршен у тој држави која одређује пензију. На пример, ако појединац има десет година стажа осигурања у Србији и још двадесет у Хрватској, приликом обрачуна у Србији у директном обрачуну узимали бисмо му само тих десет година из Србије, применили бисмо наше прописе, и одредили му пензију за тих десет година. Али, као што рекох, ми тај начин не примењујемо док се у неким другим државама он примењује. Ми примењујемо про рата темпорис. То значи да се висина сразмерне пензије у Србији утврђује тако што се одреди теоретски износ пензије по основу укупног стажа из свих земаља који се узима у обзир, а потом се, према одређеној формули, од тог износа обрачуна део на

основу стажа навршеног у Србији. То практично значи да ако осигураник има навршених десет година у Србији и двадесет година стажа у Хрватској, ми приликом обрачуна у обзир узимамо свих тридесет година стажа, а онда од тог теоретског износа одређујемо сразмеран износ. Поменута формула подразумева да се стаж у Србији од десет година, односно 120 месеци, упоређује са укупно навршеним стажом. То значи да за осигураника који има десет година у Србији и двадесет у Хрватској његов однос, формула за обрачун сразмерног дела његове пензије ће бити 120 (број месеци стажа навршеног у нашој земљи) према 360 месеци (целокупан стаж), и према тој формули у односу на укупан износ (теоријски износ пензије) добија се сразмерни део пензије. Теоријски износ пензије се заиста одређује за целокупан стаж, али се узимају у обзир само зараде за време осигурања које је навршено у Србији – прецизира наш саговорник.

Према споразумима са свим бившим републикама СФРЈ, стаж навршен у трећој држави узима се у обзир само ако је он услов за остваривање права.

– То конкретно значи да ако је неко, поред на пример Србије и Хрватске, радио и у Босни, ми ћемо тај стаж узимати у обзир само ако му је он неопходан да оствари право. Ту је и разлика нашег законодавства у односу на европско. Рецимо, прописи у оквиру Европске уније налажу да у поступку остваривања права на пензију теоријски износ увек мора да буде одређен за сав стаж који је појединац навршио, без обзира на то колико је држава у питању, и да сразмерни износ увек представља однос између те државе која одређује пензију и укупног стажа. Дакле, постоји та разлика између уговора који су потписани са бившим републикама СФРЈ и европског законо-

давства, европских споразума. Такође, да напоменем још нешто што се тиче стажа. Наиме, ако је навршени стаж у некој држави краћи од дванаест месеци, он се не узима у обзир, тај стаж мањи од годину дана прелази на терет друге државе уговорнице. На тај начин је ова ситуација регулисана у споразумима које је Србија закључила са бившим републикама СФРЈ, али има изузетака у споразумима са неким другим државама. У случају да је неко навршио тридесет година стажа у Србији, а шест месеци у Хрватској, тих шест месеци улази на терет наше државе, дакле рачуна се као да је стаж навршен у Србији – наводи Мирослав Мирић.

Приликом израчунавања висине пензије свака земља врши обрачун према својим

прописима и користи зараде остварене у тој држави.

– Често се дешава да нас странке питају зашто им нису узете у обзир зараде из Босне или из Хрватске. Морам да кажем, то може само на први поглед логично да звучи, јер је то некада била једна држава, али то више није тако и све су те земље иностранство у смислу одређивања права на пензију, као Немачка, Италија или било која друга држава са којом имамо склопљен међународни споразум. Дакле, као што не узимамо немачке зараде у обзир када одређујемо теоретски износ пензије, нећемо узети ни хрватске. При одређивању висине пензије свака земља врши обрачун према својим прописима и користи зараде остварене у тој држави, тако

да, рецимо, грађани који су дуго радили у Немачкој немају разлога да брину да им зараде из наше земље могу умањити износ немачке пензије – наводи Мирић.

Након што су склопљени неки од споразума са бившим југословенским републикама, појавио се и прерачун као институт којим се неким корисницима који су пензије остварили пре потписивања споразума поново одређује износ пензије применом споразума.

– Релативно често се дешава да се и у прерачунима одреди сразмерни износ пензије. Отуда су и честа питања странака откуд сада имају сразмеран износ када су некада имали самосталну пензију. Прерачуни су специфичан институт и доводе у ситуацију као да је споразум

био закључен одмах по отцепљењу те републике, односно њеном формирању као државе, и практично се пензија и одређује као да је споразум са том државом постојао у том моменту. То је сврха прерачуна, његов циљ, па се зато и дешава да пензија у прерачуну буде често сразмерна. Такође, ако неко оствари право на сразмерну пензију у једној држави, то не значи да ће аутоматски и у оној другој држави такође имати сразмерну, дакле свака држава цени за себе да ли ће одредити сразмерну или самосталну пензију. Наравно, у појединим споразумима постоје изузеци и од овог правила, али ће странке на то бити правовремено упозорене – закључује Мирослав Мирић.

Јелена Оцић

САСТАНАК НАЧЕЛНИКА ОДЕЉЕЊА ЗА ПИО ВОЈВОЂАНСКИХ ФИЛИЈАЛА ФОНДА

Ка још већој ефикасности

На састанку са начелницима одељења за ПИО и шефовима служби филијала Покрајинског фонда, у Новом Саду, који је одржан на иницијативу Славка Имрића, директора ПФ ПИО, анализиран је рад у оквиру послова на решавању права из пензијско-инвалидског осигурања у протеклих седам месеци.

Чедомир Француски, директор Сектора за остваривање права из ПИО у Дирекцији Покрајинског фонда, оценио је да су резултати рада у овој организационој јединици РФ ПИО у првих седам месеци ове године задовољавајући, али да се у наредном периоду мора уложити још напора како би се број нерешених захтева смањило. Наиме, просечан број нерешених захтева до јуна износио је око једанаест ипо хиљада, а у јулу је смањен на 10.500, док менаџмент Фонда очекује да тај број буде мањи од 10.000. Дугорочни план је и да се број нерешених захтева сведе на ниво месечног прилива захтева у Покрајинском фонду, који је у претходних седам месеци ове године износио око осам хиљада.

Чедомир Француски је најавио да ће Саветодавни дани са представницима Хрватског завода за мировинско осигурање бити одржани почетком октобра – један дан у Београду и два дана у Сомбору, те је то прилика да запослени који раде на решавању о правима

из ПИО припреме и уруче колегима из Републике Хрватске ургенције за недостајуће податке.

С друге стране, Зорка Рмуш, начелник Одељења за матичну евиденцију у Дирекцији у Новом Саду, позвала је колеге из филијала и служби филијала у

Војводини да пречисте податке из матичне евиденције који су непотпуни јер, по њеним речима, ускоро предстоји преузимање тачних података матичне евиденције о осигураницима и директан унос података о осигурању у Централни регистар.

М. Мектеровић

У СЕПТЕМБРУ У НОВОМ САДУ И БЕОГРАДУ

Српско-немачки дани разговора

Експерти у области пензијског осигурања из Deutsche Rentenversicherung-a и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање учествоваће на саветодавним данима који ће у септембру бити одржани код нас у два града како би се заинтересованима олакшао долазак и овај вид бесплатне правне помоћи омогућио што већем броју грађана. У Новом Саду, у просторијама Дирекције Покрајинског фонда (Житни трг 3), саветовање ће се одржати 18. септембра, а уколико буде интересовања, и 19. септембра пре подне, након чега се овај догађај „сели“ у Београд, у просторије Службе 1 Филијале за град Београд, Булевар уметности 10 на Новом Београду, где ће пријем странака бити организован 20. септембра 2012. године.

Саветодавци из надлежних организација који већ годинама обављају послове у вези са остваривањем права применом споразума о социјалном осигурању закљученог између наше земље и Немачке биће на располагању свим заинтересованима ради давања савета и одговора на конкретна питања

у вези са предметима осигурањика који имају периоде осигурања навршене у две државе, као и корисника који су већ

о данима разговора пласирано је кроз медије (штампа, телевизија) на подручју целе Србије, а налази се и на сајтовима Фонда

да наведу разлог због којег желе да учествују на данима разговора, питање које им је спорно и да се одреде у који град желе да дођу – у Нови Сад или Београд. Ради доследног поштовања принципа заштите података о личности, грађани ће свој разговор са саветодавцима (једним немачким, из Deutsche Rentenversicherung-a, и једним српским, из Одељења за пензијско и инвалидско осигурање по међународним уговорима Дирекције Фонда, односно Покрајинског фонда) обављати у засебним канцеларијама, уз помоћ преводиоца.

Полазећи од досадашњих искустава када је у питању организација дана саветовања са колегама из Немачке, и од чињенице да је број наших грађана који су одређени период осигурања навршили у тој земљи изузетно велик, може се очекивати њихов значајан одзив и релативно брзо попуњавање свих термина предвиђених за заказивање. Очекујемо такође да ће они који узму учешће на овом саветовању отићи задовољни резултатима обављених разговора.

Александра Банић,
саветник директора РФ ПИО

остварили неко право по том основу.

Одржавање дана разговора је благовремено оглашено путем двојезичних плаката у свим организационим јединицама Фонда – дирекцијама, филијалама, службама филијала и испоставама у Србији, на видном месту у шалтер салама. Одговарајући број примерака достављен је и немачкој страни. Обавештење

и Завода за социјално осигурање. Оглас у коме су, као и на плакатима, наведени термини и места одржавања догађаја и бројеви телефона путем којих се доласци могу заказати објављен је у „Политици“ и „Вечерњим новостима“.

Приликом заказивања грађани треба да дају своје личне податке (име и презиме, јединствени матични број грађана),

Параолимпијци у Лондону

На Параолимпијади у Лондону, која ће се одржати од 29. августа до 9. септембра, учествоваће и репрезентација Србије са 13 такмичара у четири спорта. Боје наше земље браниће: Тања Драгић, Драженко Митровић, Милош Грлица, Жељко Димитријевић, Милан Петровић, Борислава Перић Ранковић, Нада Матић, Златко Кеслер, Мирјана Илић Ђуричин, Живко Папаз, Драган Ристић, Ласло Шурањи и Синиша Видић.

Златко Кеслер, селектор и такмичар у стоном тенису, рекао је да су припреме биле дуге и напорне и да се нада dobrim резултатима, поготово од Бориславе Перић-Ранковић, освајачице сребрне медаље на Олим-

пијади у Пекингу која је тренутно друга на светској ранг листи. По његовим речима, услови за

тренинг у дворани СПЦ „Војводина“ у Новом Саду, у којој се припремају такмичари из по-

крајине, су добри, а и подлога одговара оној на којој ће се одржати такмичење у Лондону.

Мариника Чобану, покрајинска секретарка за спорт и омладину, посетила је параолимпијце из Војводине на њиховим завршним припремама пред одлазак у Лондон, и подсетила да се тај секретаријат у претходном периоду трудио да их финансијски помогне. Мариника Чобану је рекла да ту посету сматра и приликом да се упозна са проблемима које ови људи имају и да, с обзиром да се ради о врхунским спортистима-параплегицима, систем мора другачије да се постави да би бове сагледао и решавао њихове проблеме.

Д. Кораћ

Јулска зарада мања за 2,8 одсто

Просечна нето зарада у Србији исплаћена у јулу ове године износи 41.180 динара и у односу на зараду из јуна номинално је мања за 2,7, а реално за 2,8 одсто. Просечна јулска нето зарада је номинално већа за 5,2 одсто, а реално мања за 0,8 процената него у истом месецу лане. Просечна нето зарада у периоду јануар-јул била је номинално за 9,7, а реално за пет одсто већа у односу на просечну нето зараду исплаћену у истом периоду прошле године.

Просечна бруто зарада у јулу је износила 57.240 динара и била је номинално мања за 2,5, а реално за 2,6 одсто од јунске. Јулска бруто зарада била је номинално већа за 5,7 одсто, а реално мања за 0,4 одсто него зарада исплаћену у јулу прошле године. Просечна бруто зарада исплаћена у периоду јануар-јул ове године номинално је била већа за 9,6, а реално за 4,9 одсто од оне исплаћене у истом периоду лане.

Четрдесет шести Битеф од 12. до 22. септембра

Под насловом „Излет у истину“ од 12. до 22. септембра у Београду ће бити одржан 46. Битеф. У оквиру фестивала ове године ће бити изведено 13 представа – шест из иностранства, три регионалне продукције и четири домаће. Поред тога, припремљен је и интересантан пратећи програм, а улазнице по ценама од 1.000 до 2.000 динара моћи ће да се купе од 1. септембра у Позоришту на Теразијама.

Град Београд, оснивач Битефа, за овогодишње издање фестивала издвојио је 23,6 милиона динара, Министарство културе 17 милиона, АП Војводина 2,6 милиона, град Нови Сад 500.000 динара, нешто мање суме издвојили су Министарство спољних послова и општина Стари град, а било је и више донација како би се приближили износу од 60 милиона динара, који је неопходан за организацију оваквог фестивала.

Према речима организатора, због лоше финансијске ситуације није било лако организовати овогодишњу манифестацију, али су уверени да ће квалитет представа надоместити њихов број који је мањи него претходних година.

Крагујевац: баке и деке на интернету

У оквиру пројекта „Сребрни сурфери“, у Крагујевцу је одржано градско квалификационо такмичење у коришћењу рачунара током којег су и старији Крагујевчани могли да покажу шта знају у овој области.

Пре такмичења су баке и деке на петодневној припремној настави имали прилику да науче основе у раду на рачунару и коришћење интернета и друштвених мрежа.

Пројекат „Сребрни сурфери“ реализован је уз подршку Министарства културе и Форума за развој цивилног друштва,

ради ширења дигиталне писмености код старијих и пружања интергенерацијске подршке у њиховом дигиталном описмењавању у коришћењу рачунара и интернета. Ову обуку је похађало четрнаест пензионера и особа старијих од 55 година.

Квалификациона такмичења су, осим у Крагујевцу, одржана у још девет градова у Србији, а два најбоље пласирани пара учествоваће на републичком надметању које ће у септембру бити одржано у Београду.

Топола: потребна помоћ донатора

У општини Топола око хиљаду ипо становника користи неки вид социјалне помоћи. Годишње се на име једнократне новчане помоћи или редовног примања за те намене издваја око шездесет милиона динара. Због економске кризе и недостатка новца систем социјалне заштите је на великим искушењима. Због тога Центар за социјални рад бројним пројектима конкурише код потенцијалних донатора, а значајна средства кроз пројекте добија и од локалне самоуправе.

У Тополи редовну социјалну помоћ, која износи од пет до тринаест хиљада динара, добија 200 породица, а од почетка године евидентирано је нових двадесет породица које се налазе у некој од социјалних потреба.

Ангажовањем локалног Центра за социјални рад шездесет корисника је у протеклом периоду смештено у неку од установа социјалне заштите, а четрдесеторо малишана је добило старатеља.

КАКО ОСТВАРИТИ ПРАВА ИЗ ПЕНЗИЈСКОГ ОСИГУРАЊА У ШВЕДСКОЈ

Народна и додатна пензија

Велики број наших људи налази се на привременом раду у страним земљама, углавном у државама Европске уније, где остају све до стицања права на пензију. Због тога ћемо у „Гласу осигураника“ поновити која су законска права осигураника у тим земљама и на који начин се она могу остварити.

Конвенција о социјалном осигурању између ондашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Краљевине Шведске којом се регулишу односи две државе у области социјалног осигурања ступила је на снагу 1. септембра 1979. године, када је постао важећи и Споразум о примени Конвенције о социјалном осигурању између СФРЈ и Краљевине Шведске, потписан 30. марта 1978. у Стокхолму. Измене и допуне Конвенције и Споразума извршене су 1990. године и сходно се примењују и на Републику Србију.

Краљевина Шведска има изузетно коректно уређена права о социјалном осигурању, а у њој ради велики број наших држављана (после Немачке, Аустрије, Француске, Швајцарске, земаља Бенелукса и, последњих година, Русије и Украјине).

Конвенцијом је превиђено да се питање примене прописа решава сходно шведским прописима ако је лице настањено у Шведској или, када је реч о осигурању у случају несреће на послу, ако је тамо на привременом раду. Сходно се примењују

наши прописи у случају да је то лице на раду у нашој земљи.

Изузетак је предвиђен само ако је радник упућен на рад у другу државу уговорницу да за рачун своје фирме уради одређени посао – у том случају се примењују прописи земље која је упутила

радника на рад, али је тај боравак ограничен на само 24 месеца.

На основу шведских прописа о социјалном осигурању, у овој земљи постоје две врсте пензија: народна и додатна, с тим што се народна пензија стиче по основу пребивалишта у Краљевини Шведској, док се додатна стиче по основу рада или обављања самосталне делатности.

Народна пензија може бити старосна, инвалидска и породична. Старосна пензија се у Шведској и за мушкарце и за жене стиче са навршених 65 година живота. Осигураник под одређеним условима може остварити и право на превремену пензију, али само ако има више од 60 година живота. Међутим, право на додатну пензију може остварити осигураник који има најмање три године стажа са оствареним приходима од рада.

Наш држављанин настањен у Шведској има право на народну

ЗА ШВЕДСКУ ПЕНЗИЈУ УЗИМА СЕ У ОБЗИР САМО СТАЖ КОЈИ ЈЕ ОСТВАРЕН У ШВЕДСКОЈ

СТАРΟΣНА ПЕНЗИЈА	Мушкарац	65 година живота
	Жена	
ПРЕВРЕМЕНА СТАРОСНА ПЕНЗИЈА	Мушкарац	60 година живота
	Жена	
ИНВАЛИДСКА ПЕНЗИЈА	Да је наступио губитак радне способности Да је осигураник у моменту наступања губитка радне способности био у осигурању	
ПОРОДИЧНА ПЕНЗИЈА	Породичну пензију под одређеним условима могу остварити удовица и деца Право на породичну пензију може се стећи и ако је постојала ванбрачна заједница	

пензију под истим условима, са истим износом и истим додатним примањима као и шведски држављани, и то у виду старосне пензије – ако је настањен у Шведској најмање пет узастопних година непосредно пре пензионисања, или ако је тамо био настањен најмање десет година укупно након напуњених 16 година старости; или у виду превремене пензије – ако је био настањен у Шведској најмање пет година. Превремена пензија се, без посебног захтева, претвара у старосну када лице које је њен корисник испуни године које су услов за старосну пензију.

Инвалидска пензија се у Шведској стиче ако је код некога наступила неспособност за рад од најмање 50 одсто, а њена висина зависи од процента неспособности. Право на инвалидску пензију могу остварити и незапослени осигураници који имају преко

основу народне, а до наршене 19. године живота по основу додатне пензије.

Када је реч о додатној пензији, лице које није шведски држављанин стиче право на ову пензију само по основу привређивања док је било настањено у тој земљи или ако је радило на шведском броду. За израчунавање висине додатне пензије узимају се у обзир само они периоди осигурања који се признају по шведским прописима, а то значи да осигураник има најмање три године стажа осигурања. У стаж осигурања сабира се стаж у обе државе уговорнице, с тим што је потребно да осигураник има 65 година живота, односно 60 година за додатну превремену пензију.

Захтеви за пензију подносе се у шведском Државном заводу за социјално осигурање, а у нашој земљи у Републичком фонду ПИО. Захтев се подноси на утврђеном

УСКОРО РАДНА ГРУПА ЗА ИЗРАДУ СОЦИЈАЛНИХ КАРАТА Прво карте за енергенте

У најскорије време треба очекивати формирање Радне групе која ће радити на изради социјалне карте за најугроженију категорију становништва, ради покривања трошкова енергената. Ово је за „Глас осигураника“ потврдила Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада и социјалне политике. Радну групу требало би да чине представници Министарства енергетике и Министарства рада и социјалне политике, свако са својим подацима и евиденцијом о броју потенцијалних корисника социјалне карте.

које ће омогућити повластице социјално угроженим особама.

Ово министарство ће инсистирати на изради социјалних карата, јер не постоји тржишна економија уколико оне не постоје, казала је тада Зорана Михајловић. Она је нагласила да ће прво морати да се уради анализа стања и одреде критеријуми на основу којих ће се утврдити која ће домаћинства и грађани добити социјалне карте. Израда социјалних карата је неопходна да би се добила реална тржишна ситуација и омогућила либерализација тржишта струје и

Поново о Швајцарској

Због питања која су нам читаоци постављали у вези са текстом о уговору о социјалном осигурању са Швајцарском, објављеном у „Глас осигураника“ број 14, наглашавамо да Конвенцијом о социјалном осигурању између наше земље и Швајцарске није обострано прихваћено начело сабирања периода осигурања навршеног у обе земље код утврђивања права на пензију јер Швајцарска не узима у обзир стаж осигурања навршен у нашој земљи. Разлог је, између осталог, и тај што се по швајцарском законодавству право на пензију стиче са само једном годином стажа проведеног у осигурању код швајцарске благајне.

60, а мање од 65 година старости. Што се тиче дужине стажа осигурања, услов је три године стажа са приходима од рада.

Породична пензија се може остварити ако је осигураник преминуо као уживалац старосне или инвалидске пензије, односно ако је испунио услове за инвалидску пензију. Ово право по основу сродства могу користити удовац, односно удова, и деца.

Удова стиче право на породичну пензију ако у моменту смрти супружника има дете млађе од 16 година. Удова без деце стиче право ако је старија од 36 година и ако је живела у браку са преминулим осигураником најмање пет година. Право на породичну пензију се може стећи и ако су умрли и преостали члан били у ванбрачној заједници. Деца имају право на породичну пензију до навршене 18. године живота по

обрасцу и врши се провера потребних података и докумената, а потом се, ако је захтев правно ваљан, доставља надлежној институцији друге земље. Потврду о стажу на захтев заинтересованог лица издаје наведена овлашћена институција земље потписице Конвенције и Споразума.

Разуме се да се на овако малом простору не могу обрадити сви случајеви који се дешавају у пракси али зато, ако се поступак покреће у Србији, треба знати да је за лица која су радила на територији АП Војводине надлежан Покрајински фонд ПИО у Новом Саду, а за остали део Србије Дирекција Републичког фонда ПИО у Београду, у улици Александра Костића, бр. 9, где постоји одељење за примену споразума са другим државама и где се у првом степену одлучује о праву на тзв. иностране пензије.

Јасмина МекКевит

– Министарство рада и социјалне политике даће Радној групи релевантне податке за израду социјалних карата које ће служити за решавање проблема у области исплате енергената. Ми преко наших система и центара социјалне заштите већ имамо податке о особама којима је ова социјална карта потребна. Верујемо да и Министарство енергетике поседује сличну евиденцију, тако да је могуће да се тај посао обави – каже Бранкица Јанковић, државни секретар Министарства рада и социјалне политике.

Подсетимо, недавно је Зорана Михајловић, министар енергетике у Влади Србије, најавила да би до краја марта требало да буду завршене социјалне карте

гаса, јер неће више Електропривреда Србије уместо социјално угрожених да плаћа струју, казала је Зорана Михајловић.

Што се тиче израде опште социјалне карте за читаво становништво, за сада је неизвесно дали ће и када она бити урађена. Бранкица Јанковић каже да је за то потребан општи друштвени консензус.

– С друге стране, пре него што се у тај посао уђе, требало би размотрити сврсисходност израде карата за читаво становништво и валидност њихових података у одређеном временском периоду, јер се материјална ситуација породица свакодневно мења – каже државни секретар Бранкица Јанковић.

Љ. Миленковић

ПРИВРЕМЕНИ И ПОВРЕМЕНИ ПОСЛОВИ ЗА МЛАДЕ

Преко омладинских задруга до стажа

Економска криза рефлектовала се ове године и на мању понуду сезонских послова за младе који раде преко омладинских и студентских задруга и покушавају да, поред зараде, тако стекну и свој први радни стаж. С друге стране, све је већи број оних који овакав посао траже. Иначе је преко лета конкуренција већа јер један број ученика и студената жели да радом преко задруге допуни свој буџет.

Овакав тренд потврђују и званични подаци Дирекције Покрајинског фонда ПИО који показују да се у Војводини смањује број пријављених на осигурање који су ангажовани преко омладинских задруга по уговору о привременим и повременим пословима. По пријавама омладинских и студентских задруга у Војводини, број пријављених на осигурање код Фонда ПИО крајем маја износио је 1.457, крајем јуна 1.352, а 10. августа свега 1.207 радника. Да подсетимо, према одредбама Закона о ПИО, омладинске задруге, као послодавци, су обавезне да за своје чланове упућене на рад који нису осигурани по другом основу, а имају између 15 и 26 година и нису на редовном школовању, или имају од 26 до 30 година, поднесу при-

јаву на осигурање и да за њих редовно уплаћују доприносе за ПИО у пуном износу.

Према речима Зорке Рмуш, начелнице Одељења за матичну евиденцију у Дирекцији ПФ ПИО, омладинске задруге су у обавези да, након што уплате доприносе за ПИО, предају за ове чланове и М 4 обрасце по прописима и у роковима који важе за све остале осигуранике Фонда. А чланови задруга, као и остали корисници услуга Фонда, могу у надлежним филијалама РФ ПИО да провере да ли су пријављени на осигурање, да ли је за њих предат М 4 и да ли им је тачно утврђен остварени стаж.

Зорка Рмуш каже да постоји ограничење трајања рада по основу уговора о привременим и повременим пословима за ову категорију осигураника према одредбама Закона о раду, па они по једном послу у календарској години могу радити само 120 радних дана. Теоретски могу имати и 12 месеци стажа осигурања ако раде код више послодаваца у току године, или више послова код истог послодавца.

Да је понуда послова за рад преко ОЗ знатно „мршавија“ него раније, потврђује и Младен Будимировић, директор Омла-

динске задруге „Победник“ из Новог Сада.

– Претходних година смо лакше налазили послове за наше чланове, имали смо сталне пословне партнере – велике фирме из друштвеног и приватног сектора за које су задругари најчешће радили утовар и истовар робе, курирске и административне послове, затим сезонске послове у пољопривреди, геодетске послове итд. Сада је понуда послова сужена и своди се на дељење флајера, плаката, на промоцију разних производа, одржавање чистоће, косидбе, рад у трговини и евентуално утовар-истовар робе – објашњава тренутно стање директор Будимировић.

У овој задрузи око 40 омладинаца ради по уговору о привременим и повременим пословима,

пријављени су на осигурање и за њих задруга редовно уплаћује допринос за ПИО у пуном износу, а неки су „накупили“ већ три-четири године стажа. Ова задруга уплаћује и прописани допринос од четири одсто за ПИО и два одсто за здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалног обољења и за око 300-400 чланова до 26 година живота који се налазе на редовном школовању и раде преко задруге.

Валентина Крстић из ОЗ „Победник“, која сарађује са филијалом РФ ПИО Нови Сад око пријаве задругара на осигурање и предаје образаца М 4, каже да су њихови чланови у већини случајева заинтересовани да проверавају да ли им је остварени стаж евидентиран у бази података Фонда.

Мирослав Мектеровић

ОД ОКТОБРА ПОНОВО ПРОГРАМ ЗА ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ

„Друга шанса“ за укључивање у друштво

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Владе Србије расписало је у августу Конкурс за остваривање Програма огледа функционалног основног образовања одраслих у основним школама и школама за основно образовање одраслих у школској 2012/13. години. Конкурс је трајао од 15. до 25. августа, а предност за остваривање Програма огледа имале су школе које имају тимове који су савладали интегрални програм обуке за остваривање пројекта функционалног основног обра-

зовања одраслих, као и оне које имају већ евидентирани заинтересовани полазници за укључивање у овај програм.

Очекује се да ће од октобра, када почиње настава, у процес обучавања полазника за функционално образовање одраслих бити укључено око 650 наставника који су недавно добили сертификат о завршеном тренингу за ову врсту послова. То су, између осталих, и учитељи и наставници без пуне норме часова који ће кроз пројекат „Друга шанса“ успешно

допунити недостајући фонд наставе.

С друге стране, како је „Глас осигураника“ већ извештавао, кроз овај пројекат Европске уније, Министарства просвете и науке Републике Србије и ГО-ПА, који се реализује до септембра 2013. године, спровешће се функционално основно образовање око 4.000 одраслих старијих од 15 година, који немају завршену основну школу нити било какву стручну оспособљеност. Дакле, пројекат пружа шансу и незапосленима, соци-

јално угроженима, припадницима рањивих група, особама које су остале без посла, радницима без квалификације или недовољно квалификованим да путем образовања обезбеде своју егзистенцију и бољу социјалну укљученост.

Већина школа прилагодила је и термине извођења наставе за полазнике „Друге шансе“, те ће она се одржавати у вечерњим часовима и викендом, а и простор у коме ће се одвијати ће бити наменски опремљен.

М. Мектеровић

Много тога што је пре само неколико деценија припадало свету научне фантастике, данас је уобичајени део наше свакодневице. Имајући у виду тај стални и убрзани развој науке и технологије, међу првима на списку ствари без којих је данас готово незамисливо живети и функционисати јесу рачунар и, наравно, интернет. Они којима је тај свет највећа непознаница управо су најстарији. Из тог разлога, последњих година се у нашој земљи, поред стандардних курсева рачунара, организују и посебни, намењени управо старијим генерацијама, како би и они отворили овај „прозор у свет“ и ишли у корак с временом у коме живе.

Искуства говоре да се све спроводи са успехом, а оно што полазнике највише мотивише да у трећем добу опет седну у школске клупе је жеља да лакше, боље и јефтиније остваре комуникацију са својом децом и унуцима који живе и у неким скроз далеким земљама.

Ђорђе Верначки, професор информатике у „Грађанској школи рачунара“, већ четири године држи часове старијим Новосађанима у просторијама Месне заједнице „Соња Маринковић“. Курсеви се одржавају сваког месеца, полазници су најчешће старији од 65 година, док млађих има свега око два одсто.

– Радим са сваким полазником понаособ, што јесте напорније, али старијима је неопходно посветити више пажње. Трудим се да часови буду занимљиви, па користим и многе анегдоте о томе шта је претходним полазницима задавало муке, али све то брзо прође, па на крају буде и суза што је курс завршен. После обуке, наравно, останемо у контакту, па им некад и преко телефона прискачем у помоћ – наводи Ђорђе Верначки.

Овај курс траје четири недеље. Цена је 5.600 динара и могуће је плаћање на две рате, а полазницима је обезбеђена и њима прилагођена литература – књига, мапа са корацама и ЦД са вежбама, како би све што лакше савладали.

– Највише проблема по правилу им задаје миш, а најлакши део је интернет. Буде веома занимљиво када након учења

нара „Ентерконт“, у сарадњи са Градским удружењем пензионера Крагујевца, организовала је курс који је завршило око 60 пензионера, од којих је најстарији полазник 1931. годиште.

– У групама је било по пет полазника, а у неком периоду часове су имале и по три групе дневно. Помало отежана моторика им је задавала проблеме, нарочито приликом коришће-

на од таквих је и школа рачунара ЦЕТ (Computer Equipment and Trade). ЦЕТ од краја 2010. године организује курсеве за пензионере које је до сада прошло неколико стотина полазника. Веома велико интересовање је све изненадило, па је у неким периодима чак било тешко уклопити велики број пријављених.

– Сваки полазник је после завршеног курса знао да претра-

жује интернет, пошље мејл, користи Скајп, што им и јесте најважније, јер је по правилу главни мотив доласка на курс контакт са децом у иностранству. У почетку сви имају панични страх да ће нешто да покваре, али је после све много другачије, толико да смо због њиховог великог ентузијазма и жеље да науче што више направили и следећи ниво овог курса, на коме уче како да скидају музику са интернета, снимају је на ЦД, обрађују фотографије итд. И раније је постојала могућност да се старији који су заинтересовани укључе у стандардне курсеве рачунара које имамо, али им није било нимало једноставно када

КУРСЕВИ РАЧУНАРА ЗА БАКЕ И ДЕКЕ

Хватање у коштац са „чудом технике“

како се користи Скајп (Skype), то практично и испробамо, па једни другима машу преко рачунара, а када науче да користе Ворд (Word), онда пишу љубавна писма, есеје, рецепте – прича нам професор Ђорђе. У групама које се састоје од осам полазника једно бесплатно место увек је резервисано за самохране мајке. Обуку је до сада прошло око 300 старијих Новосађана, а најстарија полазница била је једна 81-годишња бака.

Позитивна искуства по питању савладавања рачунара у трећем добу имају и Крагујевчани. Од новембра прошле до фебруара ове године школа рачу-

ња миша, али смо и то савладали. На крају су полазницима додељени и сертификати, а двадесетак наших ученика су нам сада пријатељи на Фејсбуку и видимо да су стално активни, што и јесте био циљ. Заинтересовани старији Крагујевчани се и сада повремено пријављују, па буде по једна група месечно, а курс траје две недеље по цени од 2.000 динара. Надамо се да ће бити још успешних сарадњи као што је била претходна – каже Миомир Ђурђевић, власник школе рачунара „Ентерконт“.

И београдске школе компјутера прилагођавају своје програме старијим суграђанима, а јед-

су већину осталих полазника чинили млађи људи, који брже схватају и напредују. Сада је већ потпуно друга прича, јер су у групама сви истих година и свет компјутера им је подједнако непознат, па је много једноставније радити – објашњавају у ЦЕТ-у. Овај рачунарски курс намењен пензионерима кошта 3.500 динара и траје три недеље. Чињеница да најстарији ученик ове школе има чак 84 године шаље снажну поруку да никад није касно за учење, и прави је подстицај и инспирација за све нас да стално напредујемо и ширимо своје видике.

Весна Кадиф

ШАБАЦ

Посао за особе са инвалидитетом

Након спроведеног конкурса за јавне радове, у Шапцу је 12 правних лица на одређено време упустило 49 особа са инвалидитетом, а 22 су ангажовани као персонални асистенти. У Националној служби за запошљавање у овом граду истичу да је добром одзиву послодаваца допринео први специјализовани сајам запошљавања за лица са инвалидитетом, организован у априлу ове године. Задовољни су и укупним резултатима од почетка године.

– Кроз различите програме наше филијале досад је запослено укупно 88 особа са инвалидитетом, а 6 је започело сопствени бизнис. Ове особе можда имају смањену радну способност, али истовремено и велику мотивацију да раде и спремност да сопственим трудом себи обезбеде егзистенци-

ју – истиче Бранко Филиповић, директор филијале НСЗ у Шапцу.

Особе са инвалидитетом су ангажоване на различитим пословима, од разношења хране у народној кухињи, преко израде старинских предмета и народних ношњи, до рестаурације намештаја.

– Захваљујући овом програму добијамо можда једину шансу за запослење, јер у другачијим околностима када послодавцу кажете да сте инвалид друге категорије, као што сам ја, он неће даље са вама да разговара – каже Кристина Митровић.

Иако је запослење привремено, на шест месеци, свима који су га добили је значајно због друштвене интеграције и, наравно, због могућност да остварују зараду.

Д. Грујић

У СЕПТЕМБРУ У НОВОМ САДУ

Међународни филмски фестивал о теми инвалидности

Новосадско Удружење студената са инвалидитетом „Парнас“, у сарадњи са хрватским удружењем „Спирит“, организовале од 24. до 30. септембра, у Новом Саду, Међународни фестивал на тему инвалидности под називом „Ухвати са мном овај дан/ухвати филм“. Овај фестивал је специфичан по томе што су сви актери – режисери, сценаристи и глумци – особе са инвалидитетом, а његов циљ је информисање јавности о животу, активностима, правима и достигнућима ОСИ.

Удружење „Парнас“ основано је 2009. године у Новом Саду са циљем промовисања и остваривања права ОСИ и других маргинализованих група. По речима Милесе Милинковић, председнице „Парнаса“, ово удружење од 2009. године расписује међународни конкурс за филмове који се баве темом инвалидитета, а ове године је пристигао чак 31 филм из Србије, Хрватске и Италије. Међународни жири фестивала оцењиваће оригиналност приступа овој теми из социјалног модела који ОСИ приказује на нестереотипан начин. Поред награда за најбољи сценарио и режију, жири ће доделити и награде за тематске доприносе.

– Удружење реализује и пројекат „Ја сам за плес“ у форми видео лекција оријенталног плеса за жене са инвалидитетом. Намера је афирмација ових жена и уклањање стереотипа о могућностима жена ОСИ – каже Милеса Милинковић. Пројекат је подржала градска Управа за спорт и омладину – Канцеларија за младе.

Д. Кораћ

ПОКЛОН ВЛАДЕ ЈАПАНА

Специјална возила паралегићарима Баната и Срема

Тошио Цунозаки, амбасадор Јапана у Србији, уручио је крајем јула у Новом Саду кључеве два специјална возила за превоз особа са инвалидитетом представницима удружења паралегићара из Баната и Срема. Укупна вредност ових возила износи 50.000 евра.

– Социјална заштита је један од главних сектора на који се Влада Јапана фокусира у Србији, и ми ћемо наставити нашу подршку упркос тешкој ситуацији у Јапану, насталој након разорног земљотреса марта прошле године – рекао је том приликом амбасадор Цунозаки, и

изразио очекивање да ће поклон омогућити особама са инвалидитетом из Србије да се лакше укључе у друштвени живот локалних заједница.

Примопредаји ова два специјална возила у Новом Саду присуствовали су представници Министарства рада и социјалне политике Владе Србије, затим удружења паралегићара и квадриплегићара из Покрајине, као и представници удружења из Зрењанина и Руме којима су ова возила и поклоњена, и чланови њихових локалних самоуправа.

М. М.

Електронска лупа за слабовиде

Градска библиотека Новог Сада омогућила је, од средине августа, коришћење електронске лупе за увећање и читање одабраног текста слабовидим и другим лицима са оштећеним видом, као и осталим корисницима у просторијама своје читаонице, у улици Дунавској, број 1. Наиме, Библиотека је својим средствима (300 хиљада динара) купила електронску лупу која увећава текст до 68 пута, подешава осветљење странице, као и јачину боја и контраста писане грађе одабране за читање.

– Лупа је једноставна за употребу, а корисници који желе да увећају текст, могу користити нешто из нашег фонда од 470.000 књига, али могу донети и своје публикације или новине да их овде читају. Ми ћемо им објаснити како се електронска лупа употребљава, а пружићемо им и сву осталу неопходну помоћ приликом њеног коришћења – поручила је Данијела Станковић, библиотекар у читаоници.

Према речима мр Милоша Панкова, директора новосадске Градске библиотеке, овај уређај је набављен како би се омогућило коришћење књижног потенцијала ове установе и особама са инвалидитетом, односно, како би и њима непосредно приближили јавно знање, информације и културне вредности које

баштине. Стога директор Панков најављује да ће једном броју чланова Савеза слепих и слабовидих, чији су представници и присуствовали промоцији рада електронске лупе, али и осталих удружења која окупљају категорије

лица која имају проблеме са видом, рецимо дијабетичара, Градска библиотека поделила бесплатне чланске карте како би равноправно са осталим члановима могли да користе овај уређај.

Мирослав Мектеровић

АКЦИЈА „СЕЛУ У ПОХОДЕ“ У ДОБРОСЕЛИЦИ

Помоћ стигла у праве руке

Акција „Селу у походе“, коју организује крагујевачки Црвени крст, под покровитељством Скупштине града Крагујевца, спроведена је и у левачком селу Доброселица.

Ово село има свега десетак домаћинстава са двадесетак становника, а учесници акције уручили су мештанима хигијенске и прехрамбене пакете, као и неопходне лекове који су старима и оболелима тешко доступни. До Доброселице се може само лошим макадамским путем, због чега овде ретко ко долази, кажу мештани.

Право на лекарски преглед у оквиру ове акције, али и на помоћ у храни и хигијенским производима, имају старији од 65 година, затим особе са инвалидитетом, самохрани родитељи, домаћинства која имају више од троје деце а живе искључиво од пољопривреде, као и болесни чије лечење изискује велике материјалне трошкове.

Акција „Селу у походе“ биће настављена и у осталим разуђеним левачким селима, попут Надрља, Шљивице, Каленићког Прњавора и Богалинца.

М. Сантрач

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

Огрев на кредит

Нишки пензионери који ће се следеће зиме грејати на чврсто гориво могу да одахну. Захваљујући дугогодишњој сарадњи градског удружења пензионера са Шумским газдинством и „Морава Инексом“, они ће угаљ и дрва купити на шест месечних рата, без камате и жираната.

– Са Шумским газдинством и „Морава Инексом“ недавно смо склопили уговоре о продаји дрва и угља на шестомесечни бескаматни кредит без жираната – каже Доброслав Миленковић, секретар Удружења пензионера града Ниша, и додаје да ће о свим детаљима око набавке огрева пензионери бити обавештени преко месних одбора на територији на којој имају пребивалиште, а информације могу добити и у Удружењу пензионера, у Новопазарској улици 10.

Шумско газдинство (налази се у Првомајској улици) располаже са пет врста огревног дрвета, док на стоваришту „Морава Инекса“, у Булевару 12. фебруар има довољних количина свих врста угља.

С. Несторовић

Доброслав Миленковић

Слатка зимница

Слатко од купина

Састојци: 1 кг купина, 1,3 кг шећера, 1,5 дл воде.

Начин припреме: купине очистити од петељки, ставити у ђевђир, па у шири суд са водом. Купине не треба испирати под млазом

воде јер могу да се оштете. Треба их само потапати мењајући воду неколико пута. У чисту шерпу ставити ред шећера, па ред купина, и тако док се не утроши маса. Завршити са шећером. Оставити преко ноћи. Сутрадан додати воду и ставити слатко да се кува на јакој ватри. Кувати док сок не постане густ. Склонити са ватре и покупити кашиком пену која се створила. Поквасити кухињску крпу и тиме прекрити шерпу. Оставити да се охлади, а затим сипати у тегле и добро затворити.

Сок од јабуке и шаргарепе

Састојци: 1 кг киселих јабука, 600 гр шаргарепе, 1,2 кг шећера, 4 л воде, 3 лимунтуса.

Начин припреме: јабуке очистити, исећи на кришке и скувати. То исто урадити са шаргарепом. Јабуке и шаргарепу охладити, па самлети (ако је потребно, додати мало воде у којој су се кувале). У већи лонац сипати воду, додати шећер и млевене јабуке и шаргарепу. Пустити да проври, па кувати 15-так минута. Када се прохлади, додати лимунтус. Промешати да се истопи, сипати у флаше и добро затворити.

Пекмез од мешаног воћа

Састојци: 1 кг бресака, 1 кг крушака, 1 кг дуња, 1 кг шљива, 2,5 кг шећера, кесица ванил шећера.

Начин припреме: шљивама извадити коштицу, не љуштити их. Остало воће очистити од коре и семенки. Дуње изрендати, а остало воће ситно исецкати. Воће ставити у шерпу па прелити чашом воде и кувати. У другој шерпи загрејати шећер да почне да се отапа, али да не пожути. Полако додати шећер у воће. Наставити са кувањем пекмеза уз мешање док се не створи компактна густа маса. Чисте тегле загрејати и у њих сипати пекмез. Добро затворити.

Џем од шљива

Састојци: 3 кг очишћених шљива, 1,2 кг шећера, лимун, ½ кесице цимета, кесица ванил шећера.

Начин припреме: шљиве опрати и оставити да се оцеде. У шерпу ставити ред шећера, па ред шљива и тако док се не утроши маса. Завршити са шећером. Оставити неколико сати или преко ноћи. Док не прокључа, ставити на јачу ватру. Затим на мањој ватри кувати уз мешање док маса не постане компактна. Лимун опрати и исећи на колутове, па на половине и додати шљивама. Додати и цимет и ванил шећер. Наставити са кувањем уз мешање све док се не буде видео траг варјаче на дну шерпе. Сипати у топле тегле. Затворити и окренути теглу на поклопац неколико минута.

Сулц од дуња (китникез)

Састојци: 1 кг дуња, 4 л воде, шећер (на литар процеђеног сулца 1 кг), 2 лимунтуса.

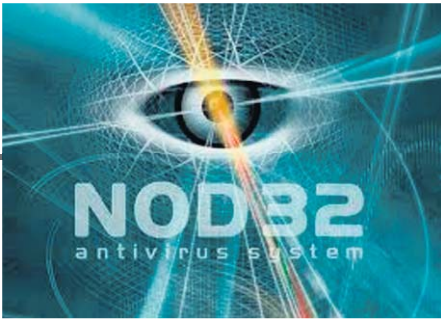
Начин припреме: зреле дуње опрати, очистити и исећи на више делова са љуском. У посуду са 4 л воде додати дуње и кувати да буду сасвим мекане. Затим све процедити кроз густо сито или газу. На сваки литар добијене масе додати 1 кг шећера. Вратити на ватру да се укува, да буде мало ређе од сока за слатко. У пола кувања додати лимунтус. Још топао сулц сипати у разне модле да се стегне.

Припремила: Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Сигурност (4)

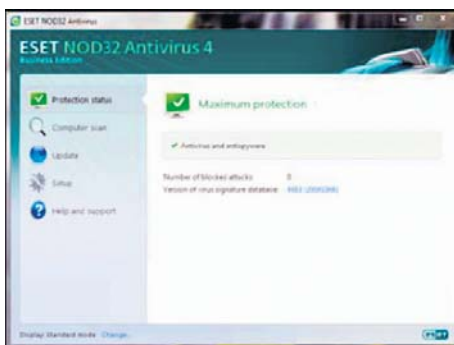

ESET NOD32 Antivirus

Антивирусна заштита је један од најважнијих сигурносних програма на рачунару. Без обзира на све прет-

ходно описане функционалности **Windowsa 7**, оне су само допуна за антивирусни софтвер, без којег нема праве заштите нашег система. За приказ антивирусног софтвера смо се одлучили за **NOD32** компаније **Eset**, како је раније речено. **NOD32** је поуздан антивирус, заузима мало системске меморије и врло брзо ради, па га можемо видети на све већем броју рачунара код нас и у свету. **NOD32** нас штити од свих врста познатих малвера (као што су вируси, црви, тројанци, sruware, adware, rootkit), али и од великог броја непознатих претњи.

Након инсталације, приметимо у доњем десном углу таскбара **Windowsa 7** зелену **NOD32** иконицу у облику ока. Све време док је рачунар укључен, **NOD32** неприметно, великом брзином проверава сваки фајл који покренемо како би нашао и уклонио малвер. Исто се догађа и када користимо Интернет, проверавамо пошту, стављамо CD, DVD или USB flash у наш рачунар – **NOD32** ће увек проверити фајл и уклонити малвер ако га пронађе. Овакве аутоматске провере се називају скенирање у реалном времену (**Real-TimeScan**). Када сами желимо да покренемо скенирање, то ћемо урадити скенирањем на захтев (**On-Demand Scan**). **NOD32** можемо најбрже покренути двокликом на иконицу зеленог ока у доњем десном углу таскбара. Главни прозор је подељен у два дела – с леве стране се налазе опције, а са десне опис одабране опције и команде за покретање функција програма. На левој страни главног екрана можемо видети:

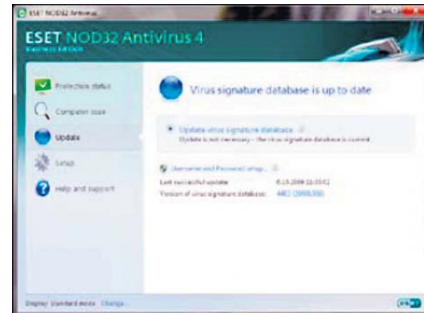

1. **Protection status** – омогућава нам да видимо да ли је заштита у реалном времену активна (зелена боја значи да је све у реду, док црвена значи да заштита не функционише или да је потребна интервенција корисника);
2. **Computer Scan** – ову опцију бирамо када желимо да сами покренемо скенирање нашег рачунара;
3. **Update** – садржи опције за ажурирање базе са дефиницијама малвера;
4. **Setup** – бирамо када желимо да променимо ниво заштите нашег рачунара;
5. **Tools** – ова опција даје приступ лог фајловима, карантину, планеру и SysInspectoru и биће приказана само ако је активиран Advanced mode (за напредније кориснике);
6. **Help and Support** – приступ хелп фајловима, бази знања, Esetovom интернет сајту и формулару за упит подршци.

NOD32 интерфејс може радити на два начина:

1. **Standard** – приказује већину уобичајених опција;
2. **Advanced** – приказује **Tools** ставку у менију, као и друге додатне опције.

Промена се врши када кликнемо на опцију **Change...** у самом дну главног прозора.

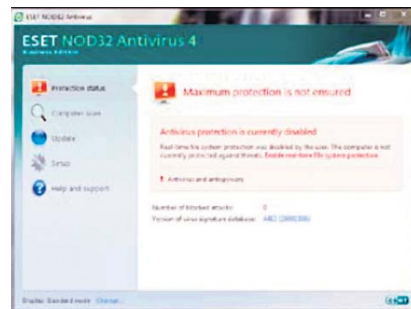

Како користимо NOD32 антивирус?

Пре свега, треба да се уверимо кад укључимо рачунар да је заштита у реалном времену увек активна. Ако је **NOD32** иконица у доњем десном углу екрана црвене или наранџасте боје, треба да двокликом на њу покренемо **NOD32**. Када кликнемо на **Protection Status** на левој страни прозора, на десној ћемо видети да ли је заштита у реалном времену активна и ако није, линк на који треба да кликнемо да је поново активирамо.

Следеће што треба да урадимо је да се уверимо да је **NOD32** ажуран. Кликнемо на левој страни на **Update** и погледамо на десној половини прозора статус.

Ако **NOD32** није могао да изврши ажурирање, приказаће поруку

Virus signature database update failed. Кликом на **Update virus signature database NOD32** ће покренути процедуру за ажурирање. Ако ни након интервенције **NOD32** неће да се ажурира, кликнемо на **Troubleshoot update issue** и пратимо даља упутства. Кликом на опцију **Username and Password setup** можемо у сваком тренутку унети корисничко име и лозинку које смо добили приликом куповине лиценце, а без којих ажурирање базе није могуће. Добра је пракса да одмах након инсталације **NOD32**, а касније и у одређеним временским интервалима (једном у десетак или петнаест дана) вршимо скенирање рачунара – **On-Demand Scan**.

Скенирањем управљају **NOD32** скен профили – претходно запамћена подешавања која дефинишу шта ће **NOD32** скенирати (фајлове, email фајлове, архиве и слично), где ће скенирати (hard disk, USB, CD/DVD, floppy итд.), шта да ради када детектује малвер и тако даље.

Предраг Јовановић

Наставиће се

Становање уз подршку

Предах смештај

Један од сервиса који је у експанзији је „предах смештај“. Он омогућава породици која има дете ометено у развоју или особу са инвалидитетом да на одређен број сати или дана измести свог члана породице у један организован простор. Функција овог сервиса је да родитељи или чланови породице добију предах, како би успоставили нову енергију за нове изазове живљења са особама са посебним потребама. Таквих „предах смештаја“ има десетак од Крагујевца до Књажевца.

Више од стотину програма Републичког завода за социјалну заштиту намењено је разним социјалним групама а, пре свега, раду са маргинализованим и искљученим групама. Најмањи број тих програма намењен је оној групацији која третира проблем старења и старости, што је у приличном нескладу са демографским показатељима у Србији, каже за „Глас осигураника“ Живорад Гајић, директор Републичког завода за социјалну заштиту. Додаје, ипак, да се овим проблемом баве и друге области друштва, попут здравства на пример.

– Конкурс за акредитацију програма је перманентно отворен од момента када смо успоставили систем акредитације и како која ауторска група конципира пакет обуке, тако се он појави у Заводу, а ми га обрађу-

јемо за Одбор за акредитацију, који води проф. Снежана Медић са Филозофског факултета – каже Живорад Гајић.

Велики број програма социјалне заштите базиран је на принципу деинституционализације смештаја деце са посебним потребама, као и одраслих.

– Још пре осам или девет година промовисан је циљ да што мање грађана, без обзира да ли је реч о деци или одраслима, буде смештен у неке институције. Чини се да се на том плану дешава велики преокрет не само из угла заштите деце са сметњама у развоју или младих са инвалидитетом, већ се и код других циљних група бележе велики резултати. У нашим домовима за децу без родитељског старања сада је остало јако мало деце. Највећи број, њих преко пет хиљада, налази се у породичном смештају – истиче Гајић.

Он напомиње да су те породице прошле претходну обуку и проверу и под сталном су подршком мреже центара за породични смештај, којих тренутно у Србији има пет. Очекује се формирање још три у Војводини и тако ће бити створена мрежа од десетак центара који ће бити подршка породицама у континуитету успостављања развојних потреба деце која се налазе на смештају.

Осим тога, ради се и на другим процесима, попут измештања деце из дома у Кулини код Алексинца и њиховог премештања у друге средине у којима се успостављају

такозване мале заједнице, где њих петорошесторо живи у потпуно другачијем амбијенту него у дому, и ту се они заправо припремају да што пре започну самостални живот, онолико колико је то реално и у складу са економским могућностима земље и са развојем који та деца постигну у другачијим условима у односу на институционалне.

Живорад Гајић верује да таква деца после живота у измењеној средини могу да започну самостални живот.

– Ми већ имамо у неколико градова развијену услугу „становање уз подршку“ за особе са инвалидитетом. У Београду постоји група од преко 20 младих људи који су изашли из установе у Сремчици, изнајмили један стамбени простор и, уз подршку града Београда, самостално живе већ 4-5 година, потврђујући да је тако нешто могуће, али и да је то индивидуално и да ће бити и оних који неће моћи да потпуно буду укључени у живот заједнице. Али, све оно што прелази ниво маргинализованости и искључености је корак више у правцу интеграције и стварања амбијента да ти млади људи своје способности искористе на најбољи могући начин – каже Гајић.

А што су они самосталнији, то је степен надзирања и контроле мањи. Подршка је индивидуализована и прати се посредством центара за социјални рад, али ту су и невладине организације, приватници и други делови система. У Србији је до сада развијено преко 420 различитих локалних услуга, међу којима је највећи број дневних боравака за младе и децу ометену у развоју.

Љиљана Миленковић

ФОТО: И. Митровић

ЗВУЦИ БРАЗИЛА У НОВОМ САДУ

Сви на самбу и босанову

Манифестација која промовише бразилску културу „Дани Бразила – Новосадски самба карневал“ одржана је трећи пут у Новом Саду, уз учешће бројних гостију из земље и иностранства.

Након потписивања приступнице у Асоцијацију Европских карневалских градова, Нови Сад је и званично постао један од њих.

А током три дана трајања Дана Бразила, деца, млади и старији Новосађани, на ра-

дионицама у Петроварадинској тврђави, Градској плажи „Шtrand“ и у просторијама КУД „Светозар Марковић“ учили су самбу, музицирање на удараљкама и бразилску борилачку вештину капуеру. У вечерњим сатима одржани су концерти аутентичне бразилске музике, уз учешће музичара из ове латиноамеричке земље, Србије, Италије, Мађарске и Хрватске. Дане Бразила обележила су и интересантна предавања и пројекције неколико филмова.

Главни догађај ове културне манифестације ипак је била велика карневалска поворка са бројним учесницима из Новог Сада и других крајева Србије, али и из Финске и још неких земаља. Уз звуке самбе лепршаве плесачице у костимима од перја прошле су улицама града и радозналим и за плес расположеним суграђанима за тренутак пренеле амбијент и дух Бразила.

Д. Кораћ

БОГАТА ТУРИСТИЧКА ПОНУДА У ШАПЦУ И ОКОЛИНИ ОБЕЛЕЖИЛА ВРЕЛИ АВГУСТ

Маратонци, „бубе“ и рок фестивал

Пливачки маратон Јарак – Шабац на Сави, Хајдучке вечери на Дрини, Чивијашка бубијада и Шабачки летњи фестивал на Старом Граду, окупили су и овог августа више десетина хиљада знатижељника који су уживали у бесплатној забави.

На 43. пливачком маратону, који се организује у знак сећања на марш више хиљада логораша од Шапца до Јарка у Другом светском рату, ове године су тријумфовали Иван Афаневич и Олга Козидуб, такмичари из Русије. Традиционална спортска приредба је окупила 39 такмичара из 17 земаља, а док су маратонци пливали врелом Савом, на циљу, код Старог града, за више хиљада посетилаца организовано је низ спортских такмичења у води и на песку.

На 12. по реду Чивијашкој бубијади дефиловало је око стотину старих „буба“. Највише

пажње је изазвао дефиле шабачким улицама.

– Мој ауто је стар 45 година, али ме никад није издао. Путujem и на дуже дестинације, а захваљујући оваквим манифестацијама упознајем људе и лако проналазим делове иако се овакав модел одавно не производи – рекао је Григорије Си-

моновић, власник најстаријег олдтајмера.

На Дрини, у Црној Бари код Богатића, 44. пут је изабран хајдучки харамбаша, на туристичкој приредби Хајдучко вече. Као и прошле године, сабљу димискију која се уручује харамбаши као најспретнијем у надметању у скоку у вис преко пања, пењању

уз дрво, борби на брвну, скоку у даљ и бацању камена с рамена, у Салаш Црнобарски је однео студент ветерине Милош Пелић.

Фијакери са упрегнутим немирним коњима, окићени везеним пешкирима, са младићима и девојкама у народним ношњама дефиловали су кроз етно комплекс у Совљаку приказујући старе свадбене обичаје. Младенце су ове године глумили Марија Радвановић и Марко Илић, чланови фолклорног ансамбла „Ђидо“.

Десети Шабачки летњи фестивал на тврђави Стари град одушевио је млађу публику бројним концертима одржаним од 7. до 12. августа. Наступило је неколико врло популарних бендова из Србије и суседних република, као и неки неафирмисани. А за госте из удаљених крајева организован је и бесплатан камп на тврђави.

Д. Грујић

ЛЕКАРИ СВЕ ДАЉЕ ОД ПАЦИЈЕНАТА

Од болести не виде болесника

Модерна медицина у раскораку између сопствених домета и нових изазова насталих повећавањем броја људи са вишеструким здравственим проблемима

Кoliko пута сте стајали у реду у апотеци и у неверици гледали особу испред себе како ставља на пулт читав нарамак рецепата. Боже, ко ће све то да попије, запитали бисте се. Имена на кутијицама мање више позната, таблете против разних хроничних обољења, високог притиска, срчаних болести, дијабетеса, астме, па неко средство за смирење, а обично се и докупи неки од препрата који се обавезно препоручују а не преписују, попут фамозног аспирина.

Све у свему, торба се напуни као у самоуслугу, што је поређење сасвим прикладно јер су лекови одавно добили статус робе.

Да не буде забуне, није овога пута реч о неодговорним пацијентима који на своју руку узимју све и свашта и непотребно гомилају кућне залихе. То је тема за себе, али сада је у питању нешто још горе и опасније.

Људи објективно јесу болесни, имају по неколико дијагноза, а нема ко да их лечи на прави начин. Осим што је за оваква стања вишеструких хроничних проблема изнашла адекватан израз, мултиморбидитет, модерна медицина нема прави одговор, нити се сналази у ситуацији која уместо шематског приступа захтева пажљиво и опрезно балансирање.

Истовремено, обољевање од већег броја хроничних болести сврстано је у развијеном свету у један од енигматичних, притом растућих проблема на којима се огледају све рањивости савременог (такозваног западњачког) приступа лечењу.

Амерички Центар за контролу и превенцију болести летос је тим

поводом објавио упозоравајући извештај наводећи како је током протекле деценије дошло до приметног скока броја старијих особа са умноженим „хроничним стањима“, и тај негативни помак је видљив у свим расним, етничким и социјалним категоријама, пре него је „Њујорк тајмс“.

Међу старијима од 65, сваки пети (21 одсто) пати истовремено од хипертензије и болести

жаву, пише њујоршки дневник.

Није, нажалост, сва невоља у томе. Велике тешкоће, понекад и практично нерешиве ситуације леже у чињеници да лечење једне болести применом одговарајућег лека изазива погоршање друге.

У том погледу готово школски пример представља аспирин који се и даље сматра сувереним пратећим медикаментом у случа-

Лист описује 84-годишњу пацијенткињу која пије 13 таблета сваког дана. Преписују их различити лекари, за различита стања, а Мери Тинети, специјалисткиња геријатрије са универзитета Јејл, тим поводом констатује да главни проблем лежи у недостатку некога ко би сагледао целу слику.

Јер оно што је добро за сузбијање једне болести уопште не мора да буде добро за самог пацијента, а све док се лечењу буде приступало као поправци појединих неисправних делова тела, уместо као целини људског организма и бића, третман ће бити двосекли мач, а пацијентима неће суштински бити боље.

Упућени се слажу да су лекари свесни како није у реду да било ко узима 15 или 20 таблета дневно, али у недостатку система свеобухватног приступа они напросто затварају очи пред том чињеницом и многи од њих слепо се држе свог сегмента у лечењу, или грубо речено „свог дела пацијентовог тела“. Тако се проблем компликује и усложњава, јер ће се управо услед продужетка људског века и број мултиплицираних болести увећавати.

Раније, док су људи краће живели, нису стизали, простом биолошком неумитношћу, да се разлике од свега што би их снашло да су поживели. Сада се све то мења, а додатну забринутост изазива податак да болести све чешће нападају и људе средњег доба између 45. и 64. године старости.

Данас их је 21 одсто са два или више хроничних обољења, а у претходној деценији било их је само 16 процената. Све су то сигнали озбиљног упозорења и јасан доказ да медицина компјутера и електронике може да буде свемоћна при успостављању дијагнозе, али када дође до лечења, остаје као носећи онај суштински однос – човек и лекар. Без проницања у проблем комплетног организма, нема правог излечења. То је вековна истина која се само потврђује и у данашњем времену чуда.

Д. Драгић

срца, готово сваки шести (15 одсто) уз повишени крвни притисак има и шећерну болест, а сваки десети (11 одсто) поред проблема са притиском бори се и са карциномом.

Деценију раније све те процентне вредности биле су ниже. Тренутно, чак 45 одсто старијих од 65 има две или више болести (срце, емфизем, астма, бубрези...), док је пре десет година таквих пацијената било 37 одсто.

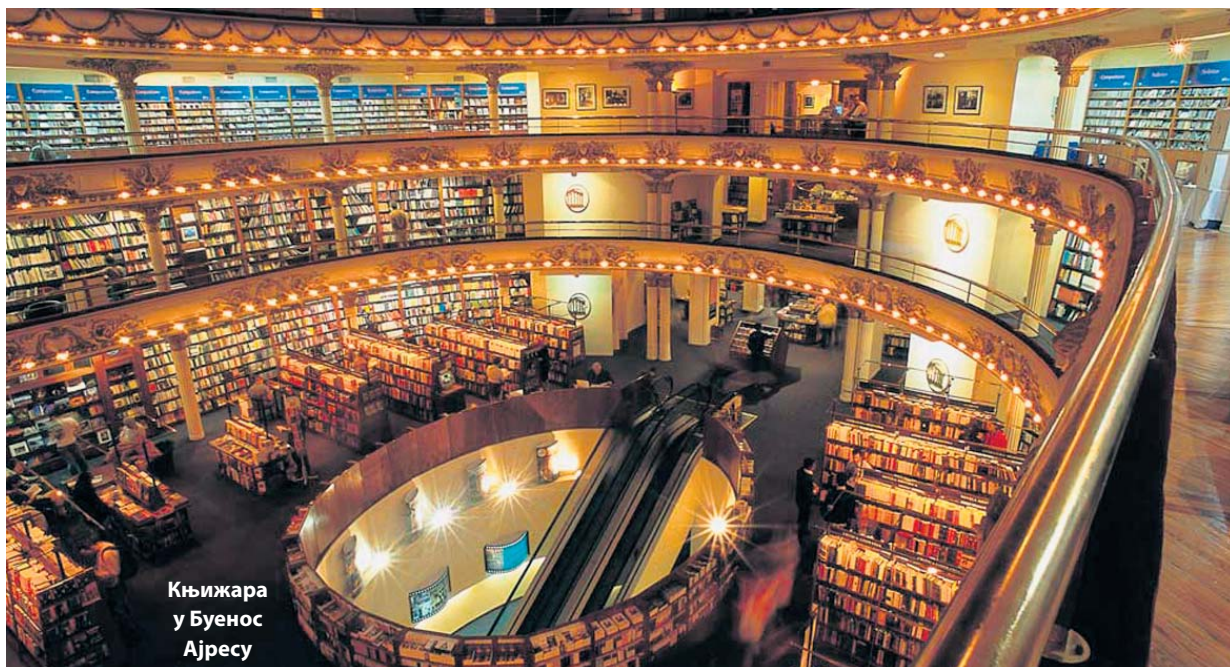
Ти пацијенти узимају више лекова, иду чешће код лекара, морају да буду хоспитализовани и јако много коштају и себе и др-

ју коронарне болести јер помаже спречавању згрушавања крви (те се стога препоручује свакодневно узимање), али истовремено може да буде узрок тешких и по живот опасних крварења код оболелих од чира на желуцу.

Ако се овим двома додају и друге, сасвим могуће и честе болести, поготово код старије популације (дијабетес, катаракта, остеопороза), није тешко замислити шта настаје у организму од мешавине медикамената које је пацијент присиљен да узима, а које „Њујорк тајмс“ назива „збуњујућим, скупим коктелом“.

Пензије за остареле писце

Пракса
коју је
први
увео
Буенос
Ајрес
треба
да постане
нови
стандард
у земљи

Књижара
у Буенос
Ајресу

У ситуацији када се у многим земљама „стеже каиш“, када државе закидају на свему и свачему не би ли уравнотежиле дефицитарне буџете, са другог краја света, из Јужне Америке, недавно је стигла вест другачије врсте. Са становишта пензија толико необична да изгледа невероватна.

У Аргентини, прецизније у њеном главном граду, Буенос Ајресу, увели су специјалне пензије за остареле писце. Аргентинска књижевна традиција није додуше ни досад била мала: довољно је подсетити се само њеног литерарног цина Хорхе Луиса Борхеса или поменути да су у главном граду међу најлепшим локалима књижаре које раде до поноћи – али пажња која се на овај начин посвећује књижевницима несумњиво је импресивна.

Од како је уведен нови пропис (2009), на списку прималаца ових специјалних пензија је 80 имена. Њен износ је око 900 долара месечно, али пошто је она уствари само посебан додатак на већ постојећа примања, свота није занемарљива.

Главна новост је, међутим, започета акција да се пензије писцима додељују и на националном нивоу. Један од водећих

иницијатора тога је председница Кристина Кишнер Фернандез, која је у октобру прошле године на председничким изборима извојевала други мандат, а за ову акцију има подршку већине политичких партија.

Иницијатива се објашњава неопходношћу да се „ојача важан стуб друштва“, а у складу је и са генералним трендом – да Аргентина, за разлику од других, социјална давања проширује, уместо да их смањује. Последњих година на основу те филозофије пензије је добило око два милиона људи који се редовним каналима за то не би квалификовали. Колико се тамо брине о расположењу маса, сведочи и чињеница да влада има и програм „Фудбал за свакога“, којим плаћа надокнаду за преносе фудбалских утакмица да би народ могао да их гледа бесплатно.

Економски раст и у Аргентини се, међутим, успорава, захуктава се и инфлација, па се поставља питање да ли је оваква широкогрудост одржива на дуги рок.

Писци, као и многи посланици аргентинског парламента, мисле да ипак јесте и да цео програм има смисла. Поготово што би се и националне пензије за писце,

по моделу Буенос Ајреса, додељивале под стриктним условима. У престоници, потенцијални прималац мора наине да има најмање 60 година и да су му реномиране издавачке куће објавиле бар пет књига (то значи да они који су сами издавали своја дела не испуњавају услове). Такође, ово важи само за књижевнике: романописце, приповедаче и песнике. Публицисти и аутори стручних књига из било које области нису обухваћени.

Изузетно, ову пензију може да затражи и неко ко није испунио услов од најмање пет књига: у том случају његов случај разматра посебна комисија, у којој седе и представници аргентинског удружења књижевника (које данас има око 800 чланова), као и делегати катедре за књижевност Буенос Ајрес универзитета. Правило је да недостатак квантитета може да се надокнади квалитетом, што потврђују званичне књижевне награде.

Посебан услов је и да је кандидат за ову пензију живео и радио у главном граду најмање 15 година. Објављене књиге, наравно, треба да буду на шпанском или неком од језика аргентинских домородаца. А кад се сви ови услови испуне, онда се пензија

одређује применом читавог низа критеријума, који узимају у обзир и тренутно материјално стање кандидата. Све у свему, идеја је да књижевници у позним годинама као пензионери не живе лошије од бивших државних чиновника.

– Ми радије то не називамо пензијом, већ субвенцијом у знак признања за књижевна постигнућа – објаснила је ову пензију у „Њујорк тајмсу“ песникиња Грацијела Араоз (60), иначе председница поменутог аргентинског удружења књижевника.

Ову „књижевну“ пензију примају и писци који нису баш много познати изван Аргентине. А што се тиче плана да се овај програм подигне на национални ниво, као нови критеријум се помиње минимум од 20 година „књижевног рада“. Ново је и да би на националном нивоу књижевна пензије била три пута већа од редовне – чак 3.000 долара месечно.

Политичар који „гура“ овај предлог је Карлос Хелер, лидер Партије солидарности, стари савезник председнице Кишнер. По његовом образложењу, реч је о „креативним појединцима који доприносе друштвеном богатству на начин који је тешко квантификовати“.

М. Бекин

Фестивал културе Влаха

На подручју града Зајечара крајем јула одржана су два балканска фестивала традиционалне културе.

У селу Велика Јасикова, на путу Зајечар - Неготин, одржан је други Балкански фестивал културе Влаха. Поред домаћина,

ЗАЈЕЧАР

Два фестивала традиционалне културе

чланова КУД „Младост“ из Велике Јасикове, наступила су три тимочка друштва: КУД „Мокрање“ из Мокрања (Неготин), КУД „Дели Јован“ из Црнајке (Мајданпек) и КУД „Петар Радовановић“ из Злота (Бор). Учествовале су и три иностране групе: из Трмостања код Скопља, из Румуније и из Бугарске. Организатори овог фестивала били су Центар за културу Зајечара, Месна заједница Велика Јасикова и Национални савет Влаха.

Друго дешавање – XXIX фестивал инструменталне традиције Балкана почео је мајсторском радионицом за израду древног инструмента кавала, професора Владимира Величкова из Бугарске, у Радул беговом конаку у Зајечару. Радионица је трајала три дана, а другог дана фестивала у Грљану је организована изложба меда, производа од меда и пчеларске опреме. Увече је на платоу испред Дома културе, после вечери балканске културне традиције, из-

Инструмент кавала

веден ревијални програм фолклорних ансамбала из Зајечара и Румуније.

Трећег дана у ревијалном програму на платоу Дома културе у Грљану наступили су полазници радионице за традиционално певање Центра за културу Зајечара, КУД „Абрашевић“ из Шапца и Дувачки оркестар „Златне трубе“ из Књажевца. Покровитељ Фестивала били су град Зајечар и Министарство културе Републике Србије, а организатори Центар за културу Зајечара и МЗ Грљан.

М. Славковић

МНОГИ ПЕНЗИОНЕРИ У КИКИНДСКОЈ ОПШТИНИ СВАКОДНЕВНО ВОЗЕ БИЦИКЛ

Ем штеди, ем здравља вреди

Вожња бицикла – због тога што се њиме брже стиже него пешице, а уз то још може да се понесе и већи терет него у рукама, или из здравствених потреба, или неких других разлога – увек је делотворна. У кикиндској општини велики је број власника бицикала, а још више возача јер један двоточкаш користи по неколико чланова домаћинства док обављају свакодневне послове. И пољопривредници „зајашу“ бицикл па запуцају у атар да обиђу своје њиве.

У временима када су бензин и друга погонска горива скупа, ретко ко „пали“ кола, поготово за краће релације.

Многобројни пензионери у овој војвођанској општини су се

Мноштво бицикала испред Дома пензионера у Кикинди

сасвим ослонили на бицикл, често на онај исти којим су се некад одвозили на посао. Неки се

дословно и ослањају на њега, с обзиром да гурајући бицикл не морају да употребљавају ме-

дицинска помагала. Ипак, многи ветерани рада се присећају доба када су фабрике и велике радне организације имале сопствени транспорт за превоз запослених до радних места и од посла до куће после одрађеног радног времена. Тада су бицикл користили само у слободном времену.

Да Кикинђани остају верни бициклу говори податак о великом промету овог возила на ножни погон. Поред продавница, и Општинско удружење пензионера у Кикинди снабдева своје чланове бициклима, што је најважније – на бескаматни шестомесечни кредит. Само у првом полугодшту ове године испоручило је 35 комада.

С. Завишић

Други „Румфест” – у славу вина и умерености

Овогодишњи „Румфест”, одржан 2. августа на Градском тргу у Руми, окупио је неколико хиљада посетилаца. Отворио га је Горан Вуковић, председник румске општине, а његово одржавање у оквиру „Културног лета” помогао је Покрајински секретаријат за привреду.

Ову туристичко-привредну манифестацију обележили су Винска улица, Базар креативности, модна ревија и концерт познатог војвођанског уметника Звонка Богдана.

У центру Руме представили су се винари са јужних и северних обронака Фрушке горе, али и из других делова Србије. Ту су били и произвођачи и прерађивачи меса на војвођански начин, који су понудили своје специјалитете на пробу и продају. Посетиоци су могли да дегустирају вино и да пробају шунку, кобасице, сланину...

У Руми су тога дана били и чланови Удружења европски вински ред витезова „Свети Георгије”, који промовишу све-

тост вина и умереност у пијењу. Ово удружење, са седиштем у Аустрији, основано је у 15. веку и окупља око 4.000 чланова.

– Пре 20-30 година у кафани се поручивало „донеси литру белог и кило соде”... Тога више

а десета за губитак свести. Ми се залажемо за умереност и зато наздрављамо „у славу бога и у славу вина” – казао је председник огранка аустријског удружења, проконзул витез Александар Којић.

нема јер се данас пију квалитетна вина. Грчки филозоф је рекао да је прва чаша за здравље, друга за љубав и задовољство, трећа за добар сан, четврта је за лоше понашање... седма за тугу,

На другом крају Градског трга одржан је Базар креативности. Излагачи су представили културу и традицију људи са наших простора и понудили разноврсне употребне предмете из

свих области примењене уметности. Румљани су могли да купе сувенире, уникатну гардеробу, затим мед, џемове... И све то по повољним ценама.

Када је, као у песми „пала ноћ на равни Срем”, Звонко Богдан и тамбураши разгалили су душу неколико хиљада љубитеља војвођанске музике који су се пред поноћ, испуњени и задовољни, разишли са „Румфеста”.

– Задовољни су и учесници и излагачи, а нарочито ми који смо организовали манифестацију – рекао је за наше новине Бошко Неговановић из општинске Туристичке организације.

Д. Р.

УДРУЖЕЊЕ ИНВАЛИДСКИХ ПЕНЗИОНЕРА ЛЕСКОВЦА

Нови председник Јосиф Илић

Удружење инвалида рада и инвалидских пензионера Лесковца недавно је изабрало ново руководство на челу са председником Јосифом Илићем, који је десетак година активан у овој организацији. Илић истиче да је жеља руководства да се помогне свим члановима, а намера је и да се део чланства мало више активира.

– Именован сам за председника удружења са места председника Скупштине, јер је ранији председник Љубомир Стојановић поднео оставку из здравствених разлога. Удружење има 6.200 чланова, међу којима је око 5.200 активних, јер плаћају чланарину која износи 250 динара за годину дана. Половина тих средстава улаже се у тзв. по-смртни фонд – каже Илић.

Јосиф Илић

Према оцени челних људи удружења, материјалне прилике чланова су неповољне, многи су усамљени и зато се организују бројна дружења, а последње је било недавно на Власинском језеру.

– Посредством трговинских мрежа пружали смо помоћ чланству у намирницама, а активни смо и у Спортском центру, где су начи чланови присутни готово сваког дана – истиче Јосиф Илић, нови председник лесковачких инвалида рада и инвалидских пензионера.

У овом удружењу наглашавају да се суочавају и са проблемом смештаја јер са Градском организацијом пензионера већ неколико година воде судски спор око просторија које сада користе.

Д. Коцић

СУВОДОЛ

Школа и изложба лековитог биља

Удружење љубитеља природе, лековитих биљака и фитотерапије „Мелиса“ из Зајечара организовало је, 22. јула, XIV школу лековитог биља „Ветрен 2012“. Изложба лековитог биља и школа организовани су у порти манастира Суводол, у близини села Селачка. Убрано је чак 45 врста биљака, тако да је изложба била врло квалитетна и до сада најјача по броју биљака.

Чланови удружења су помно пратили предавање биолога мр Живорада Јеремића, који је говорио о борачу, бабином зубу, горској метвици и изопу или милодуху. Затим је Милорад Пешић, један од врло активних чланова,

говорио на тему „Лековите биљке и чајеви“, а на крају се представила и Ванилка Милкић рефератом под називом „Ртањски чај“. Након овог предавања, које је пратио и округли сто, чланови су могли да се послуже већ припремљеним чајевима, и то од милодуха, зеленог и ртањског чаја.

По завршетку школе „Ветрен 2012“ Недељко Митић, председник Удружења „Мелиса“, сваком учеснику је уручио дипломе.

М. С.

КУРШУМЛИЈА

Формиран актив жена

При пензионерском удружењу у Куршумлији формиран је актив жена. То је први пут да у оквиру овог удружења пензионерке добију своју секцију.

– Наше удружење има велики број чланица. Иако је и досад један број пензионерки активно учествовао у раду, одлучили смо да оне добију свој актив. Тиме ће моћи да самостално одлучују о одређеним питањима и доносе одлуке из својих надлежности. Оне ће се посебно, и пре свега, бавити хуманитарним радом, нарочито на сеоском подручју. Већ на самом старту, после првих акција, потврђено је да нисмо погрешили када смо одлучили да се формира Актив жена – каже Владимир Јаковљевић, председник куршумлијских пензионера.

За прву председницу актива изабрана је Тијана Матић, а урађен је и програм рада по коме ће чланице спроводити своје активности.

Ж. Д.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Валовитом Шумадијом

Чланови Удружења пензионера општине Аранђеловац организовали су, и поред великих врућина, изузетно леп и користан излет.

Нису ишли далеко – посетили су манастире у подножју Рудника, око Страгара и Шаторње: Света Петка, Благовештење, Вољавча и Никоље. Аранђеловачки пензионери су свуда наишли на веома топлу добродошлицу, а ни они нису отишли празних руку – у име свог удружења даривали су манастире пригодним поклонима.

Поред тога, стигли су да посете и село Влакча и у њему најлепше уређено двориште у Србији, изабрано недавно на манифестацији „Дан отворених капија“.

Г. В.

РУМА

Културно лето

Концертом румског тамбурашког оркестра ХКПД „Матија Губец“ завршено је Културно лето, које је током јула и августа привукло велики број посетилаца.

Публици су се представили најмлађи тамбурашки оркестар из тог града „Плави чуперак“, затим група „Зана“, а Румљани су слушали и музику „Забрањеног пушења“, „Бијелог дугмета“ и групе „Queen“.

Поред тога, одржани су и Међународни фестивал фолкло-

ра, позоришна представа „Држ не дај“ ансамбла из Новог Сада и изложба радова румских вајара. Нарочиту пажњу Румљана изазвала је изложба карикатура Тоше Борковића. Овај познати карикатуриста изложио је награђене и карикатуре које су се налазиле пред публиком у Паризу, Лондону, Бечу, Пекингу...

Све садржаје посетиоци су пратили бесплатно.

Д. Р.

ЛЕНОВАЦ

Хајдук Вељкови дани

Традиционална културно-спортска манифестација „Хајдук Вељкови дани“ одржана је средином јула по четрдесети пут у Леновцу, родном селу чувеног јунака Хајдук Вељка Петровића. Циљ ове манифестације, како је речено на конференцији за штампу, је да одржи сећање на легендарног српског јунака Хајдук Вељка, али и да подстакне, негује и одржава изворну културу, да кроз народни вишебој очува спортску традицију, и да привуче што већи број туриста.

Прво вече је у Зајечару, у Радул беговом конаку, изведен програм под називом „Хајдук Вељко у песми и причи“, а сутрадан је програм започео и у Леновцу свечаном литургијом у храму Светог Николаја. Настављен је турниром у малом фудбалу (победник екипа Шљивара) и такмичењем за хајдучког харамбашу – ово ласкаво звање стекао је Бобан Бондукић из Кладова, док је за хајдучку лепотицу проглашена Мирјана Петровић из Зајечара. У музичко сценском програму представили су се чланови фолклорног ансамбла Центра за културу града Зајечара, школа фолклора Дома културе и дувачки оркестар „Златне трубе“ из Књажевца.

М. С.

ЗАЈЕЧАР

КУД „Пензионер“ у Бугарској

Недавно су чланови КУД „Пензионер“ из Зајечара са успехом учествовали на VI Фестивалу инвалида рада у Пернику код Софије (Бугарска). У полчасовном програму на платоу испред Клуба пензионера представили су се зајечарски ве-

терани: солисти Вера Димитријевић и Десанка Станковић, инструменталиста на фрули Милан Пајкић и фолклорна група која је извела „Свадбене игре“ и коло „Реченица“. Представљање Зајечараца у Пернику завршено је наступом оркестра КУД „Пензионер“, под управом Дејана Ранђеловића.

М. С.

СВРЉИГ

Воле излете

Удружење РМВИ општине Сврљиг током овог пролећа и лета организовало је више једнодневних и вишедневних излета до туристичких дестинација, бања, манастира у Србији, а и даље. Прелепе утиске пензионери су понели из Рибарске бање, манастира Роман код Алексинца, предела на српско-бугарској граници, манастира Св. Архангел Гаврило у Пирковцу ...

Посебно задовољство било је путовање до манастира Острог у Црној Гори. Спавање у манастиру у коме је у то време боравило

око 3.000 људи из земље и иностранства, пејзажи током путовања кроз кањон Мораче испунили су утисцима Сврљижане.

За јесење дане планирана су путовања до Бабиног зуба и Шарганске осмице на Мокрој Гори, сазнајемо од Хранислава Алексића, председника Удружења РМВИ Сврљиг. А у светлу туристичке промоције своје средине ово удружење се показало као добар домаћин на недавно завршеној седмој Белмуџијад у Сврљигу.

С. Ђ.

БЛАЦЕ

Путеви сећања

Не желећи да забораве прошлост свога краја, пензионери Блаца, међу којима има доста чланова СУБНОР-а, организовали су обилазак значајних историјских места у овој општини.

– У нашој средини има велики број места у којима су се водиле значајне борбе за слободу овог краја. Сматрамо да је наша обавеза да не заборавимо значајне датуме и да треба да се подсетимо на њих – каже Десимир Ђорђевић, председник бачких пензионера.

Овим поводом током јула и почетком августа, у акцији названој „Путеви сећања“, бачки пензионери су обишли историјска места у селима Сварча, Равни, Гргуре, те споменик вођи Топличког устанка, Кости Војиновићу. Током посете овим местима пензионери су се упознали са борбама које су вођене у Првом и Другом светском рату. Овакви обиласци биће организовани и наредних година.

Ж. Д.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Смиловац дочекао асфалт

Драги пријатељи,

Пратим ваш лист и једва чекам сваки следећи број. Пошто сам сада пензионер, имам довољно времена да прочитам сваки текст на миру и полако, а кад ме нешто посебно интересује, вратим се и по више пута.

Решио сам и да Вам пишем јер сам хтео да кажем да ми је јако драго што видим да се у последње време мало више води рачуна о уређењу села. То је прилично дуго било потпуно запостављено, а сада као да се нешто мало креће на боље. Ето, и у наш Смиловац, село у општини Ражањ, је после 34 године чекања коначно стигао асфалт. Пут нам је тек недавно асфалтиран и не могу стварно речима да опишем и изразим ту нашу радост и одушевљење што нећемо на јесен и зиму поново по блату да газимо. Толико дуго смо чекали ову, за неке друге људе у неким другим срединама, ситницу – асфалтиран пут, да смо већ и изгубили сваку наду да ћемо и доживети да

то видимо. Јер, и због тог прашњавог пута и због многих ствари о којима се на селу годинама не води рачуна, скоро сви млади су одавно отишли одавде, а нас мало старијих што је још остало већ је изгубило сваку наду по питању било каквог уређења села. Али, ето и то смо дочекали, а већ годинама причамо о томе да када би се ти путеви према нашем селу уредили, асфалтирани, кад би био направљен пут на пример Смиловац-Сокобања, колико би људи могло да дође код нас и да развијемо сеоски туризам. Код нас је ваздух изузетно чист, храна је природна и здрава па би и неки санаторијум било добро овде направити јер верујем да би људима било добро само да из загађених градских средина дођу овде и проведе неко време у овој нашој лепоти и миру. Ваљда ће неко имати слуха за то, ми се стварно надамо да ћемо и то дочекати као што смо, ето, асфалт после толико година.

Радан Радивојевић, Смиловац

Некад и сад

Посредовање у запошљавању до 20. века

Још 1829. у Крушевцу је постојало склониште, односно бећархан, за раднике који су се тада називали „вандрокаши“, а били су момци из места или са стране, који не би могли благовремено и сами да нађу себи службу. Склониште су заједнички издржавали сви крушевачки еснафи и у њему се увек налазио по један „надзиратељ“ чији је посао био да у чаршији тражи радно место калфама и другим радницима који су били збринуте у бећархани. Сматра се да је ово склониште зачетак службе посредовања за запошљавање у Србији.

Према Уредби о еснафима којом је регулисано питање ученика на изучавању заната (шегрта), калфи и еснафских мајстора, еснафи и полицијске власти су бринули о евиденцији при изучавању заната и посредовању приликом запошљавања. Еснафске организације су тако први пут организовано имале улогу будућих берзи рада. Уредба је донета 1847. године, а 1850. државни органи Кнежевине Србије обавезали су се да се старају о незапосленим радницима који су „по нужди и без своје воље осиромашили“, односно остали без имовине, који су морали да се издвоје из породичних задруга или напусте земљу коју су обрађивали јер није била плодна. После више од тридесет година Скупштина Краљевине Србије донела је Закон о јавним берзама, а потом и Правила о посредницима за набављање слуга и служби, која остају на снази све до првих година 20. века. Крајем 19. века основано је друштво Привредник за збрињавање шегрта, које је имало и функцију бироа за посредовање рада.

Увођење активних мера запошљавања

Закон о запошљавању и остваривању права незапослених лица ступио је на снагу још 1992. године и тада је оформљен Републички завод за тржиште рада. Ова институција је подразумевала три групе функција: стварање услова за запошљавање, усклађивање понуде и тражње на тржишту рада (посредовање, професионална оријентација, стручно оспособљавање, преквалификација) и бригу о остваривању права незапослених. Квалитативна новина која је уведена овим законом је изједначавање положаја свих незапослених и других учесника на тржишту рада, без обзира где живе.

Тако је Републички завод за тржиште рада постао институција која је из класичних служби за запошљавање оријентисаних пре свега на функције евиденције и посредовања, прерасла у модерну институцију тржишта рада по моделу сличних установа у тржишно развијеним земљама, са основним циљем да се предузећа, послодавци и незапослена лица подстичу за запошљавање. Руководећи се овим циљем, Републички завод за тржиште рада почео је да примењује активне мере запошљавања којима се настоји да се решавају проблеми незапослености и вишкова радне снаге, поред пасивних мера којима се, у складу са Законом, обезбеђују накнаде и друга права особама које су незапослене. Народна скупштина Републике Србије је 15. јула 2003. године донела Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености. Њиме је основана Национална служба за запошљавање, а он је и данас на снази. Последњих година се све чешће одржавају и сајмови запошљавања.

J. O.

Породична пензија

? Љубица Ужар, Београд: Супруг ми је преминуо у мају ове године. Имао је 42 године радног стажа и био је у радном односу. Ја имам 32 године радног стажа и 52 године живота. Да ли имам право на породичну пензију и могу ли одмах да поднесем захтев? Интересује ме такође да ли може да се сабере мој и супругов радни стаж.

Одговор: Ове 2012. године за удову је довољно 50 година и 6 месеци живота да би остварила право на породичну пензију. Како Ви већ имате те године, а и више, слободно поднесите захтев за остваривање права на породичну пензију. За сада немате право на своју старосну пензију јер немате ни године стажа осигурања, ни године живота за остваривање тог права. Зато можете да остварите право

на породичну пензију и сачекате године живота за остваривање права на старосну пензију. Која ће од ове две пензије бити повољнија није могуће одговорити јер висина пензије не зависи само од година стажа, већ и од висине зараде, односно основице на коју је уплаћиван допринос за ПИО. Што се тиче Вашег стажа, није могуће сабирати га за остваривање било ког права из ПИО.

Право на тринаесту пензију

? Часлав Славковић, Лесковац: Супруга ми је на бироу за запошљавање после 17 година стажа и одласка фирме под стечај. Ја сам пензионер са пензијом од 25.000 динара. Сматрам да имам право на тринаесту пензију јер кад поделим моју пензију на мене и супругу, имамо мање од потребног минимума. Одговорите ми да ли имам право.

Одговор: Право на исплату такозване тринаесте пензије сваки пензионер остварује за себе, што значи да није предвиђено да се висина пензије дели на издржаване чланове домаћинства, па на тај начин утврђује право. С обзиром да је ви-

сина пензије, по Вашим речима, 25.000 динара, Ви нећете моћи да остварите право на исплату тринаесте пензије због премашивања прописаног цензуса за остваривање овог права, независно од тога што Вам супруга не ради и нема своју пензију.

Привремено решење за инвалидску пензију

? Мирко Стојановић, Књажевац: Од 2006. године имам решење о привременој инвалидској пензији. На решењу стоји напомена – за 59 година живота. Сада имам 66 година живота. Интересује ме када ћу добити пуноснажно решење о повећању пензије за године старости. Колики је проценат повећања?

Одговор: Право на инвалидску пензију сте остварили зато што је орган вештачења утврдио да код Вас постоји потпуни губитак радне способности и зато што нисте у том моменту имали године живота потребне за остваривање права на старосну пензију. Протеком година живота, и стицањем по том основу услова за старосну пензију, ништа се не мења по питању Ваше инвалидске пензије. То је једном стечено право које Вама трајно остаје, без могућности повећања пензије из разло-

га што сте навршили одређене године живота. Другим речима, нећете остварити никакво повећање ни разлику у пензији зато што сте навршили 66 година живота. Друго је питање зашто је Ваше решење о инвалидској пензији привремено. Разлози привремености морају бити наведени у самом решењу. Ако су по Вашем мишљењу разлози привремености отклоњени, можете затражити доношење коначног решења, пошто Фонд до сада то већ није урадио по службеној дужности.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Ванбрачни супружник и породична пензија

? Стоја, Аранђеловац: Невенчани муж са којим имам двоје деце преминуо је 1998. године. Он је рођен 1958, а ја 1964. године. Тада сам имала 34 године. Супруг је имао 18 година стажа. Ћерка ми је студент, а син иде у трећи разред средње школе. Била сам 12 година у невенчаном браку. Молим да ми одговорите, када моја деца заврше школовање, да ли ћу и када ја добити породичну пензију.

Одговор: Нема законске могућности да ванбрачни супружник оствари право на породичну пензију. Једино је брачна заједница основ за остваривање права на породичну пензију по Закону о ПИО. Уколико се нешто не промени у овом смислу док су

Ваша деца на школовању, Ви најалост нећете моћи самостално да остварите право на породичну пензију. Деца су нешто сасвим друго. Наиме, брачна и ванбрачна деца су потпуно изједначена у правима и обвезама, па и у праву на породичну пензију.

Кад особа нестане

? Јордан Алексић, Сокобања: Мој отац који је био пензионер, нестало је пре четири године. До данас се не зна ништа о њему. Његов нестанак сам пријавио надлежној филијали ПИО, и исплата пензије је обустављена. По важећим прописима, по истеку рока од пет година суд ће га прогласити мртвим. Интересује ме да ли имам право као једини наследник на неисплаћене износе пензија и ако имам, за који период ми то право припада.

Одговор: Одговор на Ваше питање зависи од решења суда који ће Вашег оца прогласити умрлим лицем. Зависно од прикупљених доказа, суд може Вашег оца прогласити умрлим по истеку пет година од дана када је нестало, али то може бити и неки каснији датум. Све до тог

датума нестало лице се сматра живим, па му наравно до тада припадају и неисплаћени износи пензије. Неисплаћени износи пензије улазе у оставинску масу која ће се поделити, као и остала имовина, законским наследницима после завршене оставинске расправе.

Прерачун војне пензије после цивилног стажа

? Ивана Пантелић, Београд: Мој деда има малу војну пензију. Након пензионисања запослио се и стекао још 10 година радног стажа. Да ли овај радни стаж може да се споји са војним радним стажом и на основу повећаних година укупног стажа да му се повећа војна пензија?

Одговор: Ваш деда као војни пензионер који је после пензионисања радио и остварио стаж и зараду у цивилном осигурању има право да му се прерачуна

његова војна пензија са додатим стажом у цивилству и одреди нов износ пензије који би највероватније требало да буде повољнији од војне пензије коју прима.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ВРСТА МУЗИЧКОГ ДЕЛА	ЛУКА У МЕКСИКУ	НАПРЕЗАЊА	ВРПЦА, ПАНТЉИКА	ВОЈНИ ЗАШТИТНИ БЕДЕМ (ФР.)	ГРАД НА ЦРНОМ МОРУ	СТАНОВНИК ГРАДА У СРБИЈИ
РАНИЈИ ФУДБАЛЕР И ТРЕНЕР, СЛОБОДАН							
ГЛИНЕНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕН							
АГРЕСОР							
ИСПУШТАЊЕ СУГЛАСНИК НА КРАЈУ РЕЧИ							
ДЕО ПУТА, ЕТАПА					НЕМАЧКИ ПРЕДЛОГ СПОРТСКА КОШУЉА		
СУПРОТНА СВЕЗА				ТЕМПО ШПАНСКИ ПЕСНИК, БЛАС ДЕ		ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ ЖЕНСКО ИМЕ	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КАРАТ СОБА ЗА ХАЗАРДНЕ ИГРЕ		ГРАД У АЛЖИРУ ИСТА СЛОВА				
МЕШАВИНА ПИЋА							СИМБОЛ ТАНТАЛА
СИМБОЛ КИСЕОНИКА		ИМЕ КАУНДЕ СТ. РИМСКИ ВОЈСКОВОЂА					
ЦЕНТРАЛНИ КОМИТЕТ (СКР.)			ТЕКУЋА ВОДА НАСЕЛИТИ				
РАНИЈИ ТЕНИСЕР, ЦИМИ							САМОСТАН
ВРСТА ПАПАГАЈА				КАМЕН (ПЕСН.) СИМБОЛ ТЕЛУРА			
ЖЕНСКО ИМЕ							
МУЗИЧКО СЛОВО (МН.)					ДНЕВНЕ НОВИНЕ ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		
ЦРНА ШУМСКА КРЕДА				ИРИНА ОДМИЛА АТРИБУТ (СКР.)			
ЖЕНСКО ИМЕ ОД МИЛА					СИМБОЛ АРСЕНА АОРИСТ (СКР.)		
ИМЕ ГЛУМИЦЕ МАНЧИЋ						ТЕМПЕРАТУРА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ ТРИТИЈУМА	СПОРИ, ИНЕРТНИ ОЗНАКА РЕОМИРА					
ЈЕДНОЦИФРЕ- НИ БРОЈ				ОБЛАСТ У НЕМАЧКОЈ			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: стадион, трновче, анина, о, ница, ск, ича, ото, са, урал, л, ерато, астатин, врагови, велар, ј, итон, па, нен, сал, ан, гали, в, кавез, еполета, расизам, стајање

Брана Николчић

Границе

Не пуните ми главу! Није само моја глава празна.
Од колевке па до гроба најлепше је што човек увек може нешто да научи.

Изузетно сам даровит. Примам све врсте дарова.
Пуни смо као брод потонулих лађа.
Наши циљеви нису у добрим међусобним односима.
Исцедили су нас и оставили нас на цедилу.

Радим на црно, па ми се тако и пише.
О томе колико трошим на потрошачку корпу не вреди трошити ни речи.

Путовање у лепшу будућност траје дуже него што ће она трајати.

Милен Миливојевић

Ход по жици

За пензионере је почела летња сезона купања. У лавору или под тушем.

Србима се препоручује да на море у Грчку искључиво лете авионом. Никако да не иду грчким путем.

Предалеко је отишао. Сустигао је вербални деликт.
У полицији сам показао завидну меморију, свега сам се сетио.

Подешеној глави јарам најбоље прилеже.
Тегобно ми је у души. Проширио бих се ако нађем већу.

Још једна кап у чаши и потоп.
Народ ћути. То никако није миран протест.
Говоре на сав глас. Послове завршавају ћутке.

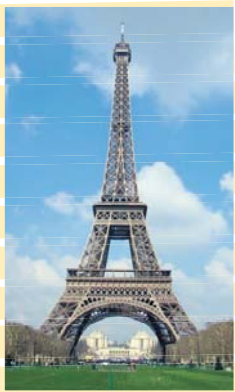
Радивоје Јевтић Јенки

Милено Косановић

Да ли сте знали ...

– да је вредност Ајфелове куле, симбола Француске и Париза, према студији италијанске трговинске коморе Монца и Брианца, **процењена на 546 милијарди долара**, што је чини најскупљим европским спомеником. Процена је рађена на основу 10 економских, социокултурних и туристичких критеријума, а Ајфелова кула је и најпосећенији споменик на свету са седам милиона туриста годишње, од којих 75 одсто чине странци.

– да је нови Вембли стадион у Лондону, на коме су се на Олимпијади играле утакмице у женском и мушком

фудбалу, најскупљи стадион икада саграђен? Његова изградња је коштала 1,5 милијарду долара, док је, рецимо, чувено „Птичије гнездо“ у Пекингу, иако импресивно, коштало „само“ 500 милиона долара.

– да је на основу просечне цене хотелског смештаја Москва најскупљи град на свету? Просечна цена хотелске собе у главном граду Русије је 328,1 евро.

– да Хонгконг остаје на првом месту листе најскупљих градова за изнајмљивање канцеларијског простора, јер просечан закуп квадратног

метра на месечном нивоу тамо износи 1.248 евра? Најскупљи европски град када је реч о цени пословног простора је Лондон.

– да је Токио и даље водећи на листи најскупљих градова за живот на свету, а прате га Осло, као најскупљи европски град, и још један јапански мегалополис – Осака.

– да је кућа под именом „Антила“, која има 27 спратова и 400.000 квадратних метара, најскупља кућа на свету? Ова зграда у Мумбају (Индија) вреди преко милијарду долара и припада петом најбогатијем човеку на свету, Мукешу Амбанију.

Молим за реч

Грађани су већ сити обећања, па ће морати да почну штрајк глађу.

Политика је све прљавија, а још није основано Министарство за хемијско чишћење.

Пензионерима није препоручљиво да без преке потребе излазе из куће. Нарочито у самопслуге.

ММФ нам поручује да стегнемо каиш. Па, ми да имамо каиш, не бисмо остали без гаћа.

Главни задатак нове владе је крпљење буџета. Закрепе ће постати наш национални бренд.

Лекари кажу да две јабукe дневно спречавају инфаркт. Пензионерима то ништа не значи, јер немају пара ни за једну.

Пшеница је слабо родила, па ћемо се и ове године више ослањаати на кукољ.

Пуних месец дана нисам тражио посао. Имам и ја права на годишњи одмор.

Пошто је нада у боље сутра нереална, преостаје нам само нада у боље јуче.

Дејан Патаковић

(Х)уморне мисли

На Олимпијади смо остварили главни циљ: учествовали смо!

Како смо прошли на Олимпијади? С обзиром на број становника – солидно, али с обзиром на славу и јуначку традицију – никако!

Пошто лето пролази, треба рећи: ове године нисам стигао да одем на летовање. Биће криви важни послови а не беспарица!

Београд кубури с водом јер има само две велике реке.

Нова влада неће правити никаква поскупења тако да ће цене зависити само од тржишта.

Главно је да хлеб не поскупи. А кад имамо главну храну, ко пита за споредну?!

Почните одмах са спремањем зимнице. Тако се нећете секирати што нисте били на летовању.

Једна секирација се не може избећи: ако нисте летовали – што нисте, а ако јесте – што је комшија летовао луксузније!

Витомир Теофиловић